

KAKOR JELEN
HREPENI
PO POTOKIH VODA
TAKO HREPENI
MOJA DUŠA
PO TEBI, O BOG.

Psalm 42

BUENOS
AIRES
1984

DUHOVNO ŽIVLJENJE

El hombre, ser moral destinado a la felicidad

A través de la experiencia de su vivir cotidiano, el hombre descubre, inscrita en su misma naturaleza, una tendencia innata a la felicidad, como apetencia abierta al infinito. Es ésta la primera manifestación del llamado que le dirige Dios Creador. La experiencia a la vez, le confirma este destino al mostrarle que ninguna creatura es capaz de saciar plenamente su sed de felicidad. El hombre, salido de las manos de Dios, clama por Dios.

Los cristianos creemos que la existencia del hombre se inscribe en el misterio maravilloso del designio divino que ha presidido la creación de este mundo y que encuentra su culminación en Jesucristo. Dios Padre invisible, nos ha elegido para ser sus hijos, en la persona de Cristo, su único Hijo y su imagen visible. Somos así llamados para que, despojados del hombre viejo, nos renovemos a imagen de nuestro Salvador (cfr. Ef. 4, 22—24; Col. 3, 9—10) a fin de alcanzar nuestra máxima perfección y felicidad junto al Padre. Cristo, el Hombre Nuevo, es el modelo, el camino y la meta de todo hombre. El nos llama con la luz de su Evangelio y nos ayuda con la gracia de su Espíritu, para que, identificados con El, nos alimentemos cada día de la voluntad de Dios Padre, según la cual debemos peregrinar en busca de nuestro destino final.

La voluntad de Dios está en que sometiendo al universo entero a nuestro servicio, marchemos hacia la meta de la comunión con El y entre nosotros. Dios Padre encuentra su complacencia en nosotros, cuando como hijos lo buscamos y como hermanos nos solidarizamos a lo largo de una historia, en la que se mezcla el bien y el mal, el pecado y el amor, el dolor y el gozo. La alabanza de Dios consiste en que el hombre le consagre una vida realizada en la pureza de la justicia y de la santidad.

(Conferencia Episcopal Argentina)

.....

Slovenski pregovori o življenju

Ljubezen je močnejša kot smrt.

Pri luči je dobro živeti in umreti.

Kri mlada pravi: Poskočiva! stara pa: Posediva!

Starega vina, starih prijateljev se drži!

Starost ni rada sama.

Toliko si zdrav, kolikor se počutiš. Toliko si mlad, kolikor se počutiš.

Važno je, kako živiš, ne, kako dolgo.

Veselo srce je pol zdravja.

V zdravih dneh dobro delaj, po smrti ne bo časa.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 51

MAJ 1984

Na božjo pot bomo šli

Na drugo nedeljo v maju bomo tudi letos šli na božjo pot v Marijino svetišče v Lujanu.

Bog sam je bil začetnik dogodkov, zaradi katerih so nastala znamenita romarska svetišča. Ko je romar postal deležen milosti romanja in se je povezal z brati božjega ljudstva, mu je bilo dano izkusiti bratsko edinost v veri, molitvi in odrešenju, ki je v Kristusovi Cerkvi. Vsak, ki se poda na romanje s pravim namenom, tam najde Cerkev, ki veruje in moli.

Ko gre vernik z doma, se pridruži drugim romarjem, potuje na določen kraj in tam obhaja romarsko sveto daritev, morda prejme tudi zakrament sprave, ter doživi bratsko krščansko skupnost, doživi romanje kot „močan čas“ in „zgled“. Množična vera, pobožnost in mogočno petje prevzamejo človeka. Vsega tega ne moremo prenesti domov, prinesiti pa moramo od tam poglobljen pogled na Cerkev in na krščansko življenje ter željo, da to tudi uresničimo.

Izkustva iz romanja imajo preroško razsežnost v pravem pomenu besede. Sreča in zadovoljstvo, ki smo ga tam občutili, je milost. To nam mora pomagati, da že sedaj globlje doumemo veličino tega, kar nam je Bog pripravil, ko bo dokončano naše zemeljsko romanje. („Oko ni videlo in uho ni slišalo...“) Ustvarjati mora v nas razpoloženje, ki nas podpira, da v težavah romanja ne omagamo in se že sedaj veselimo srečanja z brati tam, kjer bodo podobe postala resnica.

Vsakdanje življenje preživljamo na določenih mestih: doma, na

določenem kraju, na istem delovnem mestu, prevažamo se navadno z istim prometnim sredstvom.

„Izkoreninjenje“, ki ga romanje vsaj za kratek čas povzroči, nam pomaga razumeti, da tukaj nimamo stalnega bivališča, marveč iščemo prihodnjega. Preroški namen romanja je v tem, da oddih od vsakdanjega načina življenja, ki ga romanje ustvari, povzroči v nas pričakovanje tega, kar ima priti; okrepi nas za boj, ki nas čaka po vrnitvi. Zbiramo moč za pot, ki jo mora božje ljudstvo prehoditi, da prispe v „novo nebo in novo zemljo“.

Romanje mora poglobiti občestveno zavest. Ne zadostuje le površinsko zблиževanje ali naključno srečanje. V slehernemu romarju, ki se z njim srečam, moram odkriti človeka, ki ga je Bog poklical, kristjana, ki je na poti k Bogu kakor jaz. Po drugi strani pa se moram zavedati: kot skupina smo se odzvali klicu, kot skupina smo se podali na pot. Treba je, da se med romarji vzpostavijo neki odnosi za bratsko sožitje ob medsebojnem spoštovanju, izmenjavi uslug in dobrin ter tako ustaviti tudi pogoj za skupno molitev in pesem, ki bo na neki način povzetek vsega.

Evharistija zavzema osrednje mesto na romanju. Ta romarska sveta daritev pa naj nam odkriva, da mora postajati vse naše vsakdanje življenje daritev — Bogu in bližnjemu. „Daritev bodi ti življenje celo!“ Tudi božja beseda nas mora pri romanju prav osebno nagovoriti. Treba je le, da ji tenkočutno prisluhnemo. In zavest priпадnosti Cerkvi, verski skupnosti, se mora okrepiti.

Velik pomen ima tudi procesija. Iti v procesiji pomeni praznovati življenje kot potovanje k Bogu skupaj z brati. Pri procesiji vemo, zakaj potujemo, h komu in s kom. Procesija je občestveni sprevod. Vse, kar kar jo sestavlja, mora imeti občestveni značaj. Potrebne so molitve in pesmi, ki morajo biti vsem poznane. Procesija predstavlja potujočo Cerkev.

Romanje mora vedno imeti neki cilj, namen, ki ga lahko izrazimo z geslom. Slovensko dušno pastirstvo je odločilo, da bo imelo naše letošnje romanje v Luján spokorni in prošnji značaj. Spokorni — zadoščevanje za vse nezvestobe božji postavi med slovenskim narodom v domovini in v zdomstvu. Prošnji: priprošnja za zvestobo Bogu, Cerkvi, narodu, vrednotam, zavoljo katerih smo pred 39 leti zapustili domovino.

Če romanje prav doživljamo, potem je to šola za življenje. Romanje mora ob povratku prerasti v vsestransko pričevanje: v življenje v duhu evangelija, v dobrodelnost, v javno pričevanje za vero, v neutrudno prizadevanje za ohranjanje in utrjevanje slovenske verske skupnosti v Argentini.

MARIJA

K tebi, Marija, ki vsa si deviška in sveta,
dviga v višavo moj duh se iz solzne doline;
mati veselja si lepega in bolečine,
tvoja dobrota pomoč in tolažbo obeta.

Angeli božji te v raju brez konca slavijo,
k tvojim oltarjem poklekajo zemlje rodovi.
Nagni se k meni in moje poti blagoslovi,
zarjam nad njimi pogosto nevihte pretijo.

Blaga nad vse in usmiljena si Pomočnica:
v urah samote ob tebi se misel spočije,
v urah samote srce se pred tabo odkrije —
prosta mu tesnih vezi je tedaj govorica.

Mojemu srcu brezmejno si ljuba in draga.
S soncem obdana ti mojih si dni plamenica,
sredi vihnih noči moja zvezda vodnica.
Misel mi nate, Marija, živeti pomaga.

Ljubka Šorli

VELIKONOČNI ODGOVOR

Ali ni odveč — vsako leto peti znova,
ko sonce se vrne iz zime?

Ali ni dovolj čaša v roki beli
češnje
v kimónu iz rožnate svile?

Toda —

to je Noč, ki je ni enake!

Polna luči

z brazgotin na Telesu Sina Božjega:

vstal je iz rakve smrti

pod skalo ob oljčnem drevesu.

To je Noč, ki dan razvozla

v gotovost,

dobre človeške stvari potrjuje.

Kaplje solz zlati

z mavrično svetlobo;

rane, ki žgo,

s Kristusom obvezuje.

Šel bom pet na breg,

k mórju s srcem v noči.

Nekaj je v ritmu njegovem, kar vabi

k skupnosti za pot,

k praznikom na poti,

ne vedoč, da so pogoji vsi dani.

SMEHLJAJ VSTAJENJA

Naenkrat noč se pretrga v zoro

in luč se razlije, luč-smehljaj

v vodé in v okna, v lopatast bor

in v dušo in v njene temne gaje.

O, luč-smehljaj Jezusovega vstajenja!

Ni več tako kot biló je včeraj,

ko križ se je dvigal z Njim v nebo:

nikogar ni bilo več v večer,

nikogar z ljubeznijo Njegovo.

Naenkrat živ je stal tam, kjer grič se vzpenja!

Vladimir Kos

Gospod je šel pred nami

„Grem, da vam prostor pripravim, da boste tudi vi tam, kjer sem jaz“ (Jn 14, 2). Ali nismo tu na zemlji popotniki in romarji? Kako prijetno je popotniku, če ve, da ga čaka nekje toplo prenočišče. Zato je naša velika življenjska tolažba izražena v besedah hvalospéva pri mašah za rajne: „Ko s smrtjo razpade šotor našega bivanja na zemlji, nam je že pripravljeno večno bivališče v nebesih.“ Nič se ne sprašujmo, kje in kakšna so ta nebesa. Za nas je pomembno samo eno. Vemo, da je šel Kristus kot „prvorojeni izmed mrtvih“ pred nami, vemo, da je šel k Očetu, in tudi to vemo, da bomo tudi mi z njim pri Očetu.

Veliki fizik Albert Einstein je rekel: „Živimo v času dovršenih, popolnih sredstev, a zmedenih, zgrešenih ciljev.“ Današnji psihologi in psihiatri radi poudarjajo, da je za sodobnega človeka največja nesreča njegova brezcilnost. Ne vemo, čemu živimo, ne vemo, kaj nas čaka po smrti. Skratka, pred sabo nimamo življenjskega smisla in cilja.

Zares so sredstva, ki nam jih sodobna znanost daje v roke, da bi z njimi obvladovali naravo, se borili proti boleznim in podaljševali svoje življenje, reševali družbena vprašanja, vedno bolj popolna in dovršena. Toda človek ne vprašuje samo, kako bo tukaj in sedaj, ampak bi rad vedel tudi, kaj bo

jutri, kaj bo po neizbežni smrti. Rad bi imel pred sabo cilj, za katerega se spleča živeti, cilj, ki daje njegovemu življenju in zgodovini končni smisel.

Kakšne cilje si postavlja človek?

1. Vemo, da so v zgodovini in danes bili, ki so mislili daleč naprej. Niso gledali pred sabo samo svojega življenja, pač pa človeštvo kot celoto. Temu človeštvu bi radi pomagali do poenotenja, do miru in pravičnosti. Sanjali so o zemeljskem raju in so bili vedno pripravljene žrtvovati srečo sedanjih rodov za srečo prihodnjih. Govorili so si: Enkrat bomo že prišli do tega cilja in takrat bo poplačan ves trud in vse žrtve. Tako so sanjali vsi iskreni revolucionarji. Toda človek živi samo enkrat. Če bi imel srečo, da bi pripadal tisti generaciji, ki bo srečo dosegla, bi se mu tudi tedaj, morda še silneje, postavljalo vprašanje o smislu življenja, ker bi imel več časa za premišljevanje in bi se brez iluzij zavedal svoje smrti, ki bo vsemu smislu naredila konec.

2. Spet drugi so v zgodovini vse pričakovali od duha. Tako stari grški modrijani kakor velika azijska verstva, hinduizem in budizem, ki danes pridobivajo somišljenike tudi na zahodu. Samo duh je bil zanje resničnost, telo le ničev pri-

vid. Njihov cilj je bil v vrnitvi človekovega duha v absolutni duh, o katerem pa ne morejo reči ničesar gotovega.

Človek pa ima dušo in telo. Ali je telo res samo privid in bo izgnilo v nič? Telo je orodje človekove duše. Ali bo res vse, kar je delal in trpel, izginalo v nič?

3. V tretjo skupino bi lahko dali tiste, ki govorijo: Uživaj življenje, vzemi, kar ti ponuja. Samo enkrat živiš. Cilj teh ljudi je samo užitek. Toda življenje nam kaže, da se tam, kjer človek išče samo užitek, sreča umakne. Ali ni tega slutil že naš Prešeren, ko je zapel, „kako se v strup preobrača vse, kar srce si sladkega obeta“. Tej vrsti ljudi je vse samo sredstvo za uživanje, tudi sočlovek. Ko je izčrpan en užitek, iščemo močnejšega, le tako se da ubežati notranji praznoti in gnusu. Sv. Pavel pravi, da so ti ljudje, ki so se vdali razbrzdanosti, da počenjajo vsakršno nesramnost z nenasitnostjo, otopeli in jim je razum otemnel (prim. Ef, 17—19). Njihov cilj je: imeti, uživati, iz vsakega trenutka iztisniti ves užitek. Čas je namreč kratek, zatem ni ničesar več. Iz nesmisla beži človek v hrup življenja. Tako so živeli stari in novi pogani. Človek brez cilja zgubi sam sebe. Človeštvo brez cilja prav tako zgubi samo sebe. Smrt je konec, povratek v nič.

Kakšne cilje pa nam je postavil Bog?

Na tem ozadju se dviga pred

nami sporočilo o Jezusovem vnebohodu. „Grem, da vam prostor pripravim“ (Jn 14, 2), je rekel Kristus. Kdor sprejema to sporočilo, ima pred sabo cilj, ne samo kot duh, ampak kot ves človek z dušo in telesom. Zakaj Kristus je šel v nebesa z dušo in telesom. Človeška stran ni bila uničena, pač pa dovršena, izpopolnjena, poduhovljena. Ničesar ne zanikamo, nobena stvar ni brez vrednosti, kar je človek v življenju dobrega storil, kar je iz ljubezni delal in trpel. Telo vstalega Kristusa nosi na sebi rane. Kristus je kot zmagovalec prvi prišel na cilj. Pa ni prišel samo zase. Šel je pred nami, da bi nam pokazal naš večni cilj.

Prisluhnimo besedam prazničnega berila: „Bog našega Gospoda Jezusa Kristusa, Oče veličastva, naj vam da duha modrosti in razodetja, da bi ga spoznali, in vašemu srcu razsvetljene oči, da bi vedeli, kakšno je upanje, v katero vas je poklical“ (Ef 1, 17—18).

Kristjani smo ljudje upanja

Kristjani smo ljudje upanja, človeškega in božjega upanja, upanja za celega človeka, in to ne samo za tiste srečne v prihodnosti, temveč za vsakega človeka, četudi je morda tu na zemlji živel nesrečno življenje.

Ker imamo takšno upanje, moramo izžarevati mir. To pa ne pomeni, da moramo držati roke križem in svet prepuščati, naj gre, kamor hoče. Zavihati moramo rokave in se spoprijeti s svetom ter

vestno delati to, kar je naša naloga na zemlji. In to ne v neki nenehni napetosti in živčnosti, pač pa v miru, ki ga daje vera v Gospodarja sveta, Boga Očeta, ki je svojega Sina obudil od mrtvih in ga dvig-

nil v svojo slavo. In nekoč bo v to slavo dvignil tudi nas. To je veselelo oznanilo praznika Gospodovega vnebohoda.

Stanislav Lenič, škof

LUČ JE IN BOG JE

Luč je in Bog je, radost in življenje!
Svetlejši iz noči zasiže dan,
življenje mlado vre iz starih ran
in iz trohnobe se rodi vstajenje.

V nečisto noč, v sramoto in ihtenje
zapel je glas od angelskih poljan —
en žarek je iz večnosti poslan,
svetlobe večne slavno oznanjenje. —

Vsi vi, skoz mrak pod križem vzdihujoči,
vsi vi, strmeči nemi v črna tla —
prišlo je znamenje! V tej zadnji noči

zablisnilo se je odvrh nebá —
vstanite, vriskajoči in pojoči:
pozdravljena, nebeška glorijska!

Ivan Cankar

PRED MARIJO

Plapolaj, plapolaj,
večna luč pred Marijo!
Ah, srcu je tak tesno,
plapolaj, luč pred Marijo!

Skrivnostni mir, sveti mrak,
čarobna se lučka utrinja,
lahno se dviga, pada spet,
smrtna senca izginja.

Mene obdaja tema
blodnje in zmote globoke

in k tebi iztezam roke,
Kraljica moja!

Ah, ti moja mladost,
z grehi ponižana,
ah, ti večna krepost,
tolikrat križana,
nazaj te želim!
Tu v samotni,
v smrtni tihoti,
pred teboj klečim.

Josip Murn-Aleksandrovič

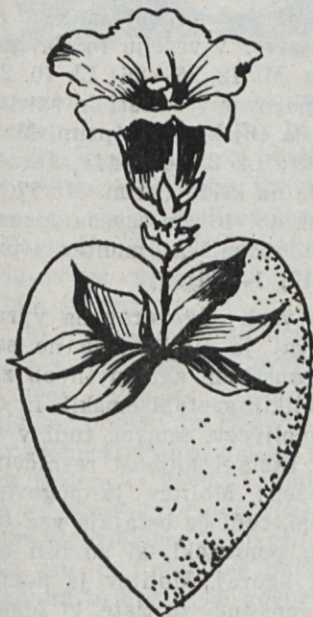
Molitev - pogovor z Bogom

Štiriletni otrok je svoji mami pri delu v kuhinji zastavljal vsa mogoča vprašanja in mama se je potrpežljivo in ljubeznivo pogovarjala z njim. Ker pa je hotela imeti tudi malo miru, ga je poslala v sobo, češ, naj se tam pogovarja z Bogom. Otrok je ubogal, a že po nekaj trenutkih se je vrnil: „Mama, raje sem pri tebi in se pogovarjam s teboj. Bog nič ne odgovarja in se noče pogovarjati z menoj.“

Lahko je reči, da je molitev pogovor z Bogom, in tudi res je to. Ni pa tega pogovora tako

lahko uresničiti in ni vsem dano, da bi ga globoko doživeli. Ne samo otroci, tudi odrasli in verni in pobožni ljudje se raje pogovarjajo z ljudmi kakor pa z Bogom. Ni veliko takih, ki bi jim bila molitev osebna nujnost in potreba in bi komaj čakali, da bi se pogovarjali z Bogom in bi sploh ne mogli nehati, kakor se to dogaja v pogovoru med ljudmi. Molitev tolikokrat občutimo kot dolžnost in službo, kakor pravi R. Guardini, ki zahteva samopremagovanje in iskreno prizadevanje, pa naj bomo še tako trdno prepričani, da je molitev pogovor z Bogom.

Osebni pogovor med ljudmi — telefonski je le nepopoln nadomestek — živi od dejanske navzočnosti oseb, ki druga drugo doživljajo tudi z očmi in občutkom bližine in ne samo ob besedah. Pogovor je vse kaj drugega kakor samogovor in govorjenje v prazno, kjer te nihče ne posluša in kjer človek ostaja hladen in neprizadet. Psihologija poudarja, da človek šele v govorjenju in v pogovoru postaja resnično človek. Šele ob izmenjavi notranjega bogastva, ki ga v pogovoru izraža in posreduje drugemu in ga sprejema od sogovornika, doživlja v polnem smislu samega sebe kot osebo in svojega bližnjega kot življenjskega spremlje-

valca, prijatelja ali nasprotnika. Pravi pogovor med ljudmi, ki se ga udeležujejo ne samo s ponavljanjem praznih besed, kar sploh ni pogovor, je nekaj stvariteljskega in ustvarjalnega. Človeku se odkrivajo nove razsežnosti v dinamični razgibanosti, ki jih spremljajo čustva in ki izzivajo voljo, da se ob njih opredeli. Zato se pogosto dogaja, da se ljudje v pogovoru tako razgrejejo, navdušijo in užaloste, razburijo in so vsi iz sebe, da jih je treba pomirjevati, da jim notranje doživljanje ne zaduši besede.

Kaj od vsega tega doživljamo v molitvi, tudi če smo o njej prepričani, da je pogovor z Bogom? Res so nam iz življenja svetnikov znana poročila, da so v molitvi doživljali vse to in še mnogo več. A navadni kristjani si mislijo, da to pač ni zanje. Zanje ostaja molitev še vedno bolj ali manj ponavljanje besed, ki so se jih naučili na pamet in ob katerih tako hitro postanejo raztreseni. Tudi če molijo prosto in s svojimi besedami, jim je molitev bolj samogovor, kjer nihče ne odgovarja. Če tu in tam dobijo vtis, da molitev vendar postaja pogovor z Bogom in da so to nekako doživljali in na svoja vprašanja dobili osebni odgovor, jih morda kmalu opozori kakšen duhovnik, naj se ne zanašajo preveč na svoja čustva in predstave in naj ne pozabijo, da je Bog duh in da je treba moliti v duhu in resnici.

In vendar je ravno molitev v

duhu in resnici pogovor z Bogom. Tega nam ne povedo najprej duhovne knjige in molitveni priročniki, ampak Jezusov zgled in zgled velikih molivcev v stari in novi zavezi. Če evangelisti omenjajo, da se je Jezus umaknil na goro, da bi na samem molil (prim. Mt 14, 23), ali da je noč prečul v molitvi (prim. Lk 6, 12), nam nič ne odkrijejo, kakšen je bil njegov pogovor z Očetom. A ravno samotna in za učence neslišna molitev je napravila nanje tak vtis, da so se obrnili nanj s prošnjo: „Gospod, nauči nas moliti“ (Lk 11, 1).

V evangeliju pa najdemo tudi nekaj odlomkov, ki nam povedo, kakšen je bil Jezusov pogovor z Očetom. Med najbolj značilne spada pogovor v veselju in slavljenju (prim. Mt 12, 25—26; Lk 10, 21—22), pogovor v žalosti in smrtnem boju na Oljski gori (prim. Mt 26, 39—42; Lk 22, 42—44), Jezusove besede na križu (prim. Mt 27, 46; Lk 23, 43, 46) in seveda Jezusova velikoduševniška molitev (prim. Jan 17, 1—26).

Od vseh odgovorov na vprašanje, kaj je molitev, je ne samo ob Jezusovem zgledu in ob zgledu velikih svetopisemskih in drugih molivcev, temveč tudi v teološki razlagi najbolj resničen in ustrezen: Molitev je pogovor z Bogom, tudi če ostajajo vse težave in pomisleki, ki so bili omenjeni zgoraj. Molitev je pogovor z Bogom tudi za tiste, ki tega ne izkušajo in doživljajo tako ka-

kor pogovor z ljudmi in se raje pogovarjajo z ljudmi kakor pa z Bogom. Da bi pa čim več molivcev moglo vsaj nekoliko preverjati resnico, da je molitev pogovor z Bogom, in se o njej prepričati, je treba upoštevati predvsem tele stvari:

Ker je razlika med Bogom in človekom neskončna in človek iz svoje moči ne more premostiti razdalje med seboj in Bogom, je v zemeljskem življenju možen pogovor z Bogom le v veri in milosti. Da se more stvar pogovarjati s svojim Stvarnikom, ga nagovarjati in mu na različne načine z besedami in brez njih govoriti, je božji dar in ne lastno delo, ki

bi ga človek mogel opravljati sam iz sebe. Do Boga, ki je duh in živi v nedostopni luči (prim. 1 Tim 6 16), ki ga ni nikoli nihče videl in je le edinorojeni Sin, ki je v Očetovem naročju, o njem povedal (prim. Jan 1, 18), razodel pa ga je le, komur ga je hotel razodeti (prim. Mt 11, 27), je možen dostop edino v veri. Čim bolj ponižna, globoka, iskrena in živa je vera, tem bolj molitev postaja pogovor z Bogom. Morda je treba tudi reči: Čim bolj preprosta (ne naivna!) je vera in iz čim bolj čistega srca prihaja, tem bolj se kristjan v molitvi pogovarja z Bogom. Da si Bog izbere ljudi, ki jih v svoji ljubezni na poseben način pritegne k sebi in jim da doživeti svojo navzočnost tako, da se na izreden način pogovarjamo z njim in jim Bog tudi na čisto izreden način odgovarja, je znano iz življenja velikih svetnikov. Zasebna razodetja pa, kjer so morda pogovori z Bogom ali s Kristusom bili tudi zapisani, sama na sebi še niso nobena potrditev za resničen pogovor z Bogom, tudi če jim vsebinsko ni mogoče ničesar oporekati. Šele ko jih sprejme Cerkev in o njih izreče svojo sodbo, se smemo zanesti.

Drugo, na kar ne smemo pozabiti, je, da se je pogovora z Bogom v molitvi treba učiti. Znana beseda apostola Pavla v pismu Rimljanom, da ne vemo, kaj naj bi prosili, kakor je treba, da pa sam Duh prosi za nas z neizrek-

ljivimi vzdih (prim. Rimlj 8, 26), nedvomno velja najprej za molitev iz lastnih moči. A ne samo, da ne vemo, kaj naj bi prosili, ampak tudi ne vemo, kako naj bi govorili z Bogom, kako ga častili in hvalili, mu zadoščevali in se mu zahvaljevali, ga prosili in mu tožili svoje težave. Molitveni obrazci, ki jih najdemo v sv. pismu, v stari zavezi predvsem psalmi in molitve prerokov, v novi zavezi besede v evangeliju in pri apostolu Pavlu, a tudi cerkvene liturgične molitve in besede izrednih osebnosti in svetnikov so nam v veliko pomoč. Paziti pa je treba na to, da besed, ki so jih uporabljali drugi, ne ponavljamo brez zavesti, kaj izgovarjamo, ali v neki lahkomi-selnosti, ne da bi se prepričali, ali je res, kar govorimo. Če je človek pri molitvi iskren, so nekatere molitve zanj prevelike in prezahtevne. Izgovarjati si jih upa kvečjemu kot željo in kot pripravljenost, kot izraz iskanja in prizadevanja.

Že človeška izkušnja kaže, da ne zahteva vsak pogovor tudi besed in zlasti ne veliko besed. Molčeča navzočnost v globoki notranji harmoniji, nemi izraz sočutja in soudeležnosti v trpljenju, zavest povezanosti in ljubezni, ki ji je dovolj le bežno zunanje znamenje, ker izraža že vse bogastvo osebnega srečanja, taki in podobni pogovori brez besed že med ljudmi lahko povedó več kakor ploha besedi. Še veliko bolj velja

to za pogovor z Bogom. Kristus izrecno svari pred preveč besedami, kakor da bi bil uspeh odvisen od njih. „Pri molitvi pa ne blebetajte kakor pogani; mislite namreč, da bodo uslišani zaradi svojih mnogih besedi. Ne postavite jim podobni; zakaj vaš Oče ve, kaj potrebujete, predno ga prosite“ (Mt 6, 7—8). Molč, samo zunanji, temveč tudi notranji, poslušanje in odprtost za božjo besedo, za božji nagovor in odgovor, pa naj bo v besedah ali brez njih, je nujni sestavni del molitve kot pogovora z Bogom. In tega se je treba prav tako učiti kakor pogovarjanja besedami. Morda tu še bolj velja da mora Sveti Duh podpirati našo slabotnost (prim. Rimlj 8, 26).

Molitev pa ne bo tako hitro postala pogovor z Bogom, če ne bo obrodila sadov v življenju, izhajala iz življenja. Življenje samo mora postati pogovor z Bogom in obsegati vse tiste prvine, katerih ni pravega osebnega pogovora. To življenje pa se začne v čistem srcu, kajti iz src prihajajo dobre in slabe misli in dejanja (prim. Mt 15, 19). Kristus toži nad ljudstvom, ga časti z ustnicami, a njih srce je daleč od njega (prim. Mt 23, 8). Prav tako pa obsoja tiste, ki pravijo: Gospod, Gospod, spolnjujejo pa volje njegovih Očeta, ki je v nebesih (prim. Mt 23, 7, 21). Življenjski pogovor z Bogom se začne v srcu, dopolnjuje pa se v dejanju, zlasti v zve-

hoji za Kristusom in v dejanju
ljubezni do bližnjega.

Apostol Pavel je zapisal Filip-
ljanom besede, ki na neki način
povzemajo to, kar je potrebno,
da naša molitev postane vedno
bolj pogovor z Bogom. Takole
piše: „Veselite se vedno v Gos-
podu; zopet pravim: Veselite se!
Vaša blagost bodi znana vsem
ljudem. Gospod je blizu. Nikar
ne bodite v skrbeh, ampak v vsem
razodevajte svoje želje Bogu v
molitvi in prošnji z zahvalo. In

božji mir, ki vsak razum prese-
ga, bo varoval vaša srca in vaše
misli v Kristusu Jezusu. Končno,
bratje: kar je resnično, kar po-
šteno, kar pravično, kar čisto,
kar ljubeznivo, kar je častno, kar-
koli je krepostno in karkoli hvale
vredno, to imejte v mislih. Česar
ste se naučili, kar ste prejeli in
slišali in na meni videli, to izvr-
šujte, in Bog miru bo z vami“
(Flp 4, 4—9).

Alojzij Šuštar, nadškof

NA BLEDU

Z romarskim čolnom
pesem plava,
poletava
nad jezerom.
Zvonček Marijin plaka in prosi,
molitve nosi
pred božji tron.
Kaj so prinesla ta srca s seboj!
Plaho, zaupno pred teboj,
o Marija,
so razgrnila
vso domovino:
s temi srci so polja, gorice,
žito in vino,
naše dežele ponižne vasice,
skrite koče,
v njih porodnice,
v svoji revi
k tebi kliče.
S temi srci so dvori in hlevi,
voli in krave,
in pastir in bela čreda
z mirnimi očmi te gleda
iz daljave.

Vse težave,
ves svoj znoj
plaho, zaupno so razgrnili
vse razkrili
pred teboj.

Glej, Marija,
mati presveta,
srce poeta
drug je tvoj.
I krog njega se gnete usoda
mojega roda,
k meni roma domovina
od vseh strani.
O, da bi bila
pesem moja
kot je tvoj zvon!
Da bi čutila,
da bi nosila
na svoji peruti,
kar misli, kar čuti,
kar vriska, joče,
kar hoče dom...

Oton Župančič

Marija v bogoslužnem letu

Kar je mati v družini, to je Marija v Cerkvi. Mati ima v rokah vse niti družinskega ognjišča, Marija povezuje v sebi vse skrivnosti odrešenja. Mati se vedno razdaja. Marija je vsa v službi svojega božjega Sina. Mati stoji neopazno v ozadju dogajanj, Marija stoji komaj zaznavno ob svojem Sinu in vendar povsod čutimo njeno dobrotno roko. Cerkev je posejala Marijine praznike skozi vse bogoslužno leto, da bi v vsakem času imeli občutek zavarovanosti, ki ga more dati le dobra mati. Koncil pravi: „V letnem praznovanju Kristusovih skrivnosti sveta Cerkev s posebno ljubeznijo časti blaženo Bogorodico Marijo, ki je neločljivo povezana z odrešilnim delom svojega Sina. V njej občuduje in poveljuje najlepši sad odrešenja in vesela zre kakor v najčistejši podobi to, kar sama vsa želi in upa postati“ (B 103).

Koledar Marijinih praznovanj

Adventni dnevi in praznovanje božične skrivnosti postavljajo Marijo v središče odrešenjskega dogajanja. Marija nosi Jezusa in ga rodi človeštvu kot odrešenika. V praznovanju Brezmadežne (8. december) jo občudujemo kot nedosegljiv vzor čistoti in izvoljenosti. Ko stopamo v novo leto (1. januar) in smo polni božičnih vtisov, je pred nami Marija kot sveta božja Mati. Cerkev pokaže na nje-

no največjo odliko — materinstvo. Bog tudi danes deli svoje darove po Mariji, ki vabi ljudi k spreobrnjenju. Na to nas opomni spomin Lurške Matere božje (11. februar). Vsem Slovencem drago Marijo Pomagaj slavimo v njenem mesecu maju (24. maj). Marijino pripravljenost deliti veselje in skrivnosti z drugimi slavimo na zadnji dan šmarnic s praznikom Marijinega obiskanja pri teti Elizabeti (31. maj). Marija je ob vnebohodu do binkošti vztrajala z apostoli v pričakovanju Svetega Duha. Ko je Jezus poslal Tolažnika, je dal Cerkvi moč oznanjevanja. Vse to delo spremlja Marija Mati Cerkve (binkoštni ponedeljek). Ob ljubezni Jezusovega srca ne moremo pozabiti na milino in preprostost materinskega srca božje Matere. Zato je njen spomin takoj v soboto po prazniku Jezusovega srca, ki je vedno na drugi petek po prazniku svetega Rešnjega telesa in krvi. Marija naklanja darove po vidni pripadnosti njej. Tako znamenje je nošnja škapulirja ali svetinjice. Na to nas spomni Karmelska Mati božja (16. julij). Ena najlepših Marijinih cerkva je gotovo bazilika Marije Velike v Rimu. V spomin, da je v avgustu padel sneg kot znamenje, kje naj častijo Marijo, slavimo god Marije Snežne (5. avgust). Marija je že dosegla poveličanje v nebesih. Njen praznik vnebovzvetja (15. avgust) budi v naših srcih hrepenenje po nebe-

sih. Samo osem dni kasneje jo gledamo v slavi kot Kraljico (22. avgust). Mali Šmaren ali Marijino rojstvo (8. september) nam približa skrivnost veselega sporočila, da je rojena v ta svet greha ženska, ki bo Odrešenikova mati. Jezusovo trpljenje je z največjo ljubeznijo spremljala Marija. Zato prazniku Povišanja svetega Križa sledi žalostna Mati božja (15. september). Ob Mariji razmišljamo skrivnosti odrešenja, ko molimo rožni venec. V oktobru smo še posebej zavzeti molivci te starodavne molitve. God Rožnovenske Matere božje (7. oktober) je spodbuda za vsakdanjo molitev rožnega venca. Marija se je vsa darovala Bogu, zato tudi god Darovanja Device Marije (21. november).

Poleg teh praznikov je še veliko odrešenjskih skrivnosti, ob katerih se srečamo z Marijo prav od blizu. Tako ne moremo mimo praznika svete Družine (nedelja po božiču), Gospodovega razglasenja (6. januar), praznika svetega Jožefa (19. marec). Še prav posebno pa nas Marija pritegne ob skrivnosti učlovečenja božjega Sina, ki jo slavimo na dan Gospodovega oznanjenja (25. marec). Tukaj so še: svečnica (2. februar), Marija angelska ali porciunkula (2. avgust). Končno je vsaka sobota posvečena Mariji.

Slavi jo vsa Cerkev

Na Marijo smo otroško navezani od najnežnejših let. Med prvimi molitvami, ki smo jih znali na pamet, je bila gotovo O Gospa moja, o Mati moja. Z njo smo se izročali v varstvo božji Materi in ji posvečali svoje bitje. Molitev rožnega venca se nam je zdela včasih dolga, a nam je bilo lepo, ker je bila cela družina zbrana. Če smo dobili pri spovedi za pokoro, naj zmolimo očenaš, smo gotovo dodali še zdravamarijo, ker smo bili prepričani, da je to celota. Brezmadežno smo v letih dozorevanja prosili za čisto življenje. Naučili smo se še drugih molitev, ki nas tudi danes vztrajno spremljajo v urah veselja in preizkušenj.

Koralno petje je ovekovečilo hvalnice Mariji v čast. Ave Regina coelorum po lahkem valovanju in občudovanju preide v klic na pomoč. Regina coeli laetare ima navdih velikonočnega jutra. Podobno vsaka druga antifona izraža ob-

čudovanje, ki se prelije v prošnjo.

Hvalospevi za Marijine praznike in spominske maše nam spregovorijo o skrivnosti učlovečenja, o Marijini odprtosti Bogu, o njenem služenju božjim načrtom. Vse njeno življenje pa je najlepše povzeto v hvalospěvu za praznik Marije, Matere Cerkve. Marija je Očetovo Besedo sprejela z brezmadežnim srcem, jo spočela v deviškem telesu, rodila Stvarnika in skrbela za prve začetke Cerkve. Pod križem je dobila oporoko ljubezni in za svoje otroke sprejela vse ljudi, ki so bili s Kristusovo smrtjo prerojeni za večno življenje. Ko so apostoli pričakovali obljubljenega Duha, je skupaj z njimi molila in tako postala vzornica Cerkve, ki moli. Povišana v nebeško slavo, z materinsko ljubeznijo spremlja Jezusovo Cerkev na zemlji. Zato je prav in primerno, da Boga, ki je Mariji storil tako velike reči, hvalimo, se mu zahvaljujemo in ga poveljujemo.

Vse mogočne katedrale, preproste cerkve, posejane po naših gričih, vsa znamenja ob cestah in na poljih pričajo o veliki ljubezni do Matere, ki ima nad nami razprostrt plašč dobrote, varnosti, nežnosti in upanja. Šmarnične pobožnosti, litanije z odpevi in rožni venec izražajo zaupanje v Marijino pomoč in navezanost na vse, kar je čisto, lepo, popolno.

V svetu Boga s svojim telesom

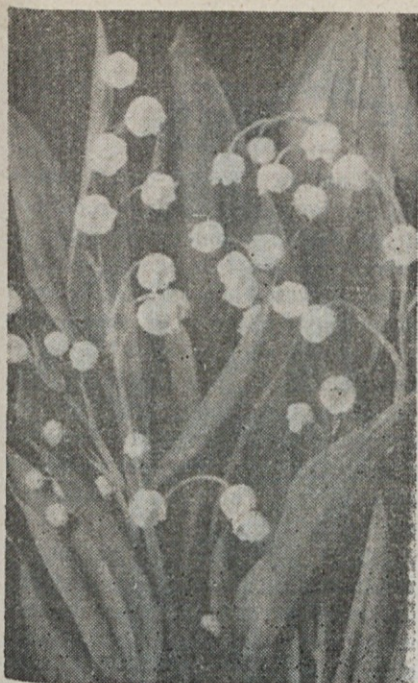
Praznik Marijinega vnebovzetja vzvalovi množice vernih. Mnogi se

odpravijo na pot in obišejo božjepotne cerkve. Znano je romanje iz Varšave v Čenstohovo, pa tudi iz Pariza v Chartres. Romarji gredo na dolgo pot, da bi prenovili sebe in svet.

Ob vnebovzetju lahko premišljujemo o svojem razmerju do telesa in do življenja po smrti. Naš čas na novo odkriva človekovo telo. Velikokrat zaničevano in mrtvičeno, je dobilo neomajne pravice. Prikrito in zavito v skrivnost, se zdaj brez sramu razkazuje na plažah. Posvečamo mu nešteto skrbi. Hranimo ga, parfumiramo, oblačimo. „Brat osel“, kot bi mu rekel sveti Frančišek, je v časti in vse mu služi. Seveda nima nihče nič proti higieni, lepoti, hrani, a biti zavzet s svojim telesom noč in dan in ga oboževati, ni poslednji smisel človekovega življenja.

Ne da bi slutila to močno preobrazbo, je Cerkev pokazala na novo vizijo o človeku s tem, da je razglasila versko resnico o Marijinem vnebovzetju. S slovesno razglasitvijo, da je Marija šla v božji svet s svojim telesom, Cerkev kaže, kako zelo ceni celotnega človeka. Odmaknila se je od tistih, ki v samozadovoljnosti prepevajo: „Imam samo eno dušo, ki jo je treba rešiti!“

Po Marijinem vnebovzetju nas Cerkev vabi k razmišljanju o resnici, „kaj vse je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo“ (1 Kor 2, 9). S Kristusom, „prvorojenim vstalih od mrtvih“, smo skupaj z Marijo povabljeni k večnemu življenju v svojih telesih.

Ni dovolj imeti lepo porjavelo telo ali skladno oblikovane mišice, da bomo sposobni za večnost. Samo „novi človek“, ki je po Bogu ustvarjen v resnični pravičnosti in svetosti, more vstopiti v svet večnosti. Samo človek, ki se da voditi Svetemu Duhu kot Marija, bo prešel v bivanje v luči.

Pred Marijo

Ime ti je Marija...

S tem drobnim imenom te je težko opisati.

Ljudje so si izmislili mnogo besed, da bi te orisali.

Si pomočnica, usmiljena mati, to-

lažnica, kraljica...

Zame si Marija...

Ti si ženska, žena in mati.

Kot ženska si se mogla uresničiti. Zaupala si Bogu, ki ti je govoril, in še vedno si znamenje, da je pri Bogu vse mogoče.

Jožefova žena si. Imaš rada človeka, preprostega delavca.

Ljubiš ga z vsem srcem takega, kot je: močan, preprost, človek, o katerem se ne piše veliko.

In Bog te je izbral.

Sprejela si Otroka.

Ti, njegova mati, si mu dajala vodo, kri, zrak in toplino.

Darovan življenju, je postal življenje.

Ob njem si živela 33 let.

Bežala si z njim v Egipt. Bila si z njim v Kani.

Stala si na Kalvariji pod njegovim križem.

Uganila si Sinove besede, še preden jih je izrekel.

Najbolje nam govoriš s svojim molkom.

Za nekaj trenutkov so te oblile solze,

ko si morala obstrmeti pred noro božjo ljubeznijo.

Marija, zelo želim, da bi vsi ljudje spoznali,

da je Jezus tvoj sin in da si ti njegova mati.

Poznam ga in ga ljubim.

Počasi spoznavam, da je vsaj malo to, kar je Jezus, po tvoji zaslugi.

Silvin Krajnc

Svet dela in naloge Cerkve

Za kaj pravzaprav gre pod tem naslovom? Za dva svetova, za svet dela na eni in za Cerkev na drugi strani in za vprašanje, ali ima Cerkev opraviti tudi kaj s svetom dela. Ali je svet dela zunaj Cerkve in Cerkev zunaj sveta dela? Toda ali niso ljudje iz „sveta dela“, delovni ljudje, hkrati udje Cerkve, čeprav ne vsi? In kdo je Cerkev? Ali je ne sestavljajo delovni ljudje, če besede ne zožujemo izključno na ročno delo? Ali more obstajati Cerkev, v kateri bi delo v tej ali oni obliki sploh ne bilo navzoče? Ali besedica „in“ v naslovu predpostavlja najprej ne le razlikovanje, ampak tudi ločitev med svetom dela in Cerkvijo in bi na drugi strani rada izrazila potrebo neke zunanje ali morda tudi notranje povezanosti? Mar bi ne bil primernejši naslov: Naloge Cerkve v svetu dela? Toda ali ima Cerkev še kakšen drug „svet“, kjer naj izpolnjuje svoje naloge, kakor svet dela? Ali ni svet samo eden, kakor je človek samo eden, le da se njegovo življenje razvija v različnih oblikah in razsežnostih in ga je mogoče doživljati, opazovati in vrednotiti pod različnimi vidiki, naj bo veren ali ne?

Kako naj Cerkev opredeli samo sebe in svoj odnos do sveta dela, kako naj gleda nase in na delovnega človeka, vernega ali nevernega, da bo pravilno določila in spolnila

svoje naloge v svetu dela? Odkod naj jemlje merila za to opredelitev in za določitev nalog? Iz želja in potreb delavcev? Iz kritičnega presojanja sveta dela in razmer med delovnimi ljudmi? Iz evangelija in Kristusovega naročila? Iz očitkov Cerkvi, da je v preteklosti zanemarila svoje naloge in dolžnosti do delovnega človeka? Iz soočanja z različnimi nazori o delu in delovnem človeku, ki niso v skladu z evangelijem?

Da je imela Cerkev, pa naj jo jemljemo kot hierarhično Cerkev, kot cerkveno avtoriteto in cerkveno učiteljstvo ali pa kot božje ljudstvo, vedno opravlja s svetom dela, je samo ob sebi razumljivo in zgodovinsko dovolj znano dejstvo. Cerkev je nastajala v svetu dela, Kristus sam je bil delavec, prav tako apostoli. Že prvih kristjanov in še veliko manj poznejših kristjanov si ne moremo misliti drugače kot delovno ljudstvo. Toda ali se ne zdi, da so tisti, ki so sprejemali evangelij in iz katerih je nastajala Cerkev, vedno bolj zapuščali svet dela in odhajali drugam ter si izbrali drugačno obliko življenja? Ali ni Kristus sam zahteval, naj tisti, ki sprejemajo njegov evangelij, iščejo najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo, kar potrebujejo za življenje, jim bo navrženo (Mt 6, 33)? Mar ni naloga Cerkve, da oznanja

človeku njegov zadnji cilj, ki pa ni na tem svetu, in da ga osvobaja za Boga, za božje češčenje in za praznovanje? Ali ni včasih Cerkev svet dela res preveč prepuščala samemu sebi in človeka spominjala le na to, kako mu je delo le v pokoro in v kazen za greh in kako se pri delu lahko vedno znova pregreši, ker pozabi na Boga ali ker

je pri svojem delu nepošten, nezanesljiv, lakomen, sebičen, brezobziren in krivičen?

Še in še bi lahko postavljali vprašanja in opozarjali na zamotnost odnosov in notranjo prepletenost med Cerkvijo in svetom dela, med vernim in delovnim človekom, med naukom evangelija in neposrednim osebnim izkustvom delovnih ljudi. Taka vprašanja imajo svoj smisel, če poživijo naše zanimanje in nas spodbudijo, da začnemo o stvari več in bolj zavzeto razmišljati in se o tem pogovarjati. Pogovor pa predpostavlja vedno tudi poslušanje delovnih ljudi samih, da nam duhovnikom povedo svoje izkušnje, težave, želje in pričakovanja in nam postavijo vprašanja, na katera bi radi imeli odgovor.

Da se Cerkev zaveda svojih nalog v svetu dela, za to imamo dovolj dokumentov in argumentov. Dokumenti in argumenti so in morajo biti v notranji zvezi. Če v listinah, okrožnicah, poslanicah in drugih uradnih cerkvenih objavah niso navedeni notranji razlogi in ne prinašajo razumljivo razloženega in utemeljenega nauka in praktičnih smernic, dokumenti niso dosti vredni. Resnično vrednost pa dobijo seveda šele, ko jih jemljemo v roke, jih preučujemo in izvajamo in čim več ljudi pridobimo za njihovo uresničevanje. Socialni nauk Cerkve, posebno v pastoralni konstituciji o Cerkvi v sedanjem svetu drugega vatičanskega cerkvenega zbora in v okrožnici papeža Janeza Pavla II.

o delu (Laborem exercens, 1981), nudi ugodno priložnost, da pri sebi in pri drugih preverimo resnost svojega zanimanja za vprašanja o delu, o svetu dela in o delovnem človeku.

Zakaj se Cerkev mora zanimati za svet dela?

Naj razumemo Cerkev predvsem kot hierarhijo in cerkveno učiteljstvo od papeža pa do dušnih pastirjev in katehistinj po župnijah ali pa kot božje ljudstvo krščenih in verujočih, Cerkev že zato ne more mimo sveta dela, ker je ta svet njen življenjski prostor in verni delovni ljudje njen bistveni sestavni del. Delitev življenja na delovne dni in cerkvene praznike, na poklicno delo in na izpolnjevanje verskih dolžnosti v molitvi, zakramentih in cerkveni dejavnosti je sicer splošno znana. Toda to ne pomeni, da bi mogla in smela Cerkev zanemariti svet dela, ki vendar zavzema daleč največji del človekovega življenja, zlasti če tudi počitek štejemo k svetu dela. Po krščanskem razumevanju pa ima človek, njegova sposobnost za delo in ves svet, v katerem svoje delo izvršuje, svoj izvor v Bogu Stvarniku. Iz božjega razodetja v svetem pismu je znano, da je Bog človeku dal izrecno naročilo ne samo za obdelovanje zemlje in ročno delo, temveč tudi za kulturno, tehnično, znanstveno in umetniško delovanje. Človek je v določenem pomenu besede božji sodelavec, ne sicer kot samostojen in enakovreden partner Boga Stvarnika, am-

pak v popolni odvisnosti od njega, po njegovem naročilu in na podlagi naravne zakonitosti, ki jo človek odkriva s svojim umom. V tem okviru pa delovni človek tudi zares „ustvarja“, kar pričajo ne samo izvirna umetniška dela, ampak tudi iznajdbe in napredek na najrazličnejših področjih. Ko delovni človek sprejema in izpolnjuje božje naročilo za delo, naj se tega izrecno zaveda ali ne, s tem izpolnjuje božjo voljo.

Delo kot izpolnjevanje božje volje in način tega izpolnjevanja ter plačilo, ki ga človek s tem zasluži pri Bogu v tem in v drugem življenju, je nov razlog da mora Cerkev svetu dela posvečati svojo pozornost. Cerkev mora človeka učiti, kako naj odkriva in spoznava božjo voljo in kako naj jo izpolnjuje. Oblikovati mora človekovo vest, da se bo zavedal svoje odgovornosti in svojih dolžnosti, ki jih ima kot delovni človek. Ker obstaja nevarnost, da gledajo ljudje na delo skoraj izključno le v mejah tega sveta, pod vidikom zaslužka, napredka in gmotne zagotovitve svojega življenja, se morajo kristjani toliko bolj zavedati — in Cerkev jih mora na to nenehno opozarjati —, da delo presega samo materialno ali socialno vrednotenje na tem svetu in da ima svojo vrednost za večno življenje. Zato je delo, način, kako ga človek pojmuje in opravlja, нравna zavest odgovornosti in njeno sprejemanje ter uresničevanje bistveni sestavni del krščanskega in cerkvenega življenja.

Slikar je Layer ječal v Kranju,
zaklenjen v tesno, temno sobo:
„Zmaščuj, Marija, strašno zlobo,
ki me še v nočnem muči spanju!“

In kakor sladka pesem v panju
napolni glasen šum tesnobo,
prinese beli dan svetlobo:
„Oproščam k svetemu te zvanju!“

Odklene ječa se slikarju.
On gre na Brezje in v oltarju
nam upodobi — Pomočnico.

In kdor bi rad se rešil sponse,
iz ječe stopil te in one:
Poglej na Mater in Devico!

Silvin Sardenko

Nova zavest v Cerkvi

Poleg teh splošnih teoloških razlogov pa moramo danes upoštevati še nekatere druge dejavnike, ki imajo močan vpliv na odnose Cerkve do sveta dela. Sem spada nauk, da imajo laiki, kristjani, ki živijo v svetu, v družini in v poklicnem delu, svoj način izpolnjevanja božje volje in svojo posebno pot k popolnosti, ki se v marsičem razlikuje od življenja redovnikov in redovnic in dušnih pastirjev, ki imajo v Cerkvi službo oznanjevanja, bogoslužja in vodstva. Drugi vatikanski cerkveni zbor je jasno poudaril, da so laiki enakopravni udje Cerkve, ki so s krstom včlenjeni v Kristusa in s tem uvrščeni v božje ljudstvo (C 31). O njihovi posebni nalogi pravi drugi vatikanski cerkveni zbor: „Laiki imajo po posebni poklicanosti nalogo iskati božje kraljestvo s tem,

da se ukvarjajo s časnimi rečmi in jih urejajo v skladu z božjo voljo. V svetu živijo, to je v vseh posameznih svetnih dolžnostih in poslih in v rednih družinskih in družbenih razmerah, iz katerih je njihov obstanek tako rekoč stkan. Tam jih kliče Bog, da bi z izvrševanjem svoje lastne naloge in ob vodstvu evangeljskega duha kakor kvas od znotraj prispevali k posvečenju sveta in da bi na ta način predvsem s pričevanjem svojega življenja in z žarom svoje vere, upanja in ljubezni razodevali Kristusa drugim“ (C 31).

A ne samo novo razumevanje in upoštevanje kristjana laika, ampak tudi novo teološko gledanje na zemeljsko stvarnost in na njeno drugačno zanimanje Cerkve za svet dela. Pastoralna konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu posveča „upravičeni avtonomiji zemeljskih stvarnosti“ poseben odstavek (CS 36) in v celotnem 3. poglavju o človeški dejavnosti v vesoljstvu podrobneje obrazloži naloge Cerkve v svetu dela (CS 33—39).

Neodvisno od teoloških vidikov in poudarkov tudi današnje zanimanje za človeka, njegove pravice in dolžnosti, nujnost socialnega vprašanja silijo Cerkev, da se vse bolj zanima za svet dela. Papež Janez Pavel II. je v svoji okrožnici o delu to še posebej poudaril. Tudi če Cerkev mora priznati, da je v zgodovini delovnemu človeku, delu in socialnemu vprašanju, kakor ga pozna 19. in 20. stoletje posvečala premalo pozornosti, danes nima nobenega razloga za ka-

ke občutke manjvrednosti. Socialni nauk Cerkve, posebno še kakor so ga razvili papeži Janez XXIII., Pavel VI. in Janez Pavel II. in dugi vatikanski cerkveni zbor, je trdna in jasna podlaga za soočenje z drugimi nazori o delu in o reševanju socialnega vprašanja. Ker pa Cerkvi ne gre nikdar samo za ekonomska, tehnična ali strokovna vprašanja, ampak vedno za njihovo reševanje v okviru božjega odrešenjskega načrta in dopolnjevanja pod tistimi vidiki, ki prese-gajo človeško znanost in zmožnost, ima dolžnost, da v današnjem pogovoru o svetu dela prispeva svoj posebni delež.

Naloge Cerkve

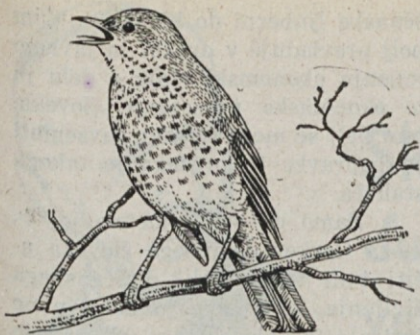
Ko je izšla okrožnica Janeza Pavla II. o delu, se je spet poživilo razpravljanje o nalogah Cerkve, ki jih ima v svetu dela, tako cerkveno učiteljstvo, papež, škofje in duhovniki, kakor tudi o nalogah v praktičnem dušnem pastirstvu, v pastoralni delovnega človeka, v oblikovanju vesti in v mnogovrstni pomoči, ki jo more najti delovni človek v živem krščanskem občestvu. Ne da bi hotel tu obširno opisovati in nakazovati različna področja, naj kratko omenim te naloge:

1. Za svet dela in za vsa vprašanja, ki so z njim povezana, se moramo kot kristjani in posebno še kot dušni pastirji vedno bolj zanimati, jih spoznavati, se z njimi odkrito soočati in si prizadevati za njihovo rešitev. Ne smemo se zapirati le v svet tako imenovanih

„verskih“ dolžnosti, kot so molitev, obisk maše, prejemanje zakramentov in obhajanje cerkvenih praznikov in slovesnosti. Naše zanimanje se ne sme omejiti samo na verske resnice v dogmatičnem pomenu besede in na cerkveno zgodovino in notranje življenje v Cerkvi. Svet dela in vse to, kar zani-ma, giblje, teži in vznemirja delovnega človeka v tovarni ali pisarni, v trgovini ali uradu, v šoli ali upravi, v kmetijstvu ali gostinstvu ali kje drugje, mora zanimati tudi duhovnike in Cerkev kot božje ljudstvo.

2. Da je naša posebna naloga ljudem oznanjati božjo resnico in božji načrt o delu in človeku v svetu dela, je samo ob sebi umevno. Morda ob soočanju z današnjo problematiko ugotavljamo, da sta naša teologija dela in naša sposobnost za oznanjevanje in katehezo pomanjkljivi ali enostranski. Morda se danes bolj živo zavedamo, da smo v tem pogledu premalo stó-rili. Na vsak način moramo dušni pastirji, pa tudi kateheti in katehistinje, uredniki verskega tiska, razni sveti in tudi župnijski pastoralni sveti vzeti to nalogo zelo resno.

3. Ne samo pouk in oznanjevanje, ampak tudi pomoč za uresničevanje božjega načrta je naša naloga. Pomoč je potrebna posebno tam, kjer gre za napetost med delom na tem svetu in med prizadevanjem za dosego večnega cilja. Benediktovo načelo „moli in delaj“ hoče skladno združiti oboje. Izkušnja pa kaže, kako težko je to

uresničiti, kako delo in skrb za ta svet odrine Boga, molitev, misel na večnost in prizadevanje za dosega zadnjega cilja na rob življenja. Vedno znova je treba preverjati pravo razmerje med delom in molitvijo, med skrbjo za ta svet in za božje življenje. Cerkev mora v dušnem pastirstvu nuditi ne samo praktične smernice, ampak tudi uvajanje v njihovo uresničitev.

4. Na npravnem področju ima Cerkev nalogo, da oblikuje vest na vseh tistih področjih, ki so v zvezi z delom, bodisi v osebni, bodisi v socialni odgovornosti. Danes je treba imeti pred očmi predvsem dvojno nevarnost, otopelost vesti in zmotno vest. Res je sicer, da pri delu veliko ljudi ravna tudi zavestno proti svoji vesti, iz sebičnosti in pohlepa, da bi imeli čim več, iz gospodovalnosti, škodoželjnosti, nevoščljivosti in iz drugih slabih nagibov. A še huje je, če je vest tako otopela, da se v svetu dela sploh ne javlja več, ali pa, če je tako zmotna, da tudi ljudje, ki so sicer pošteni in vestni, pri

delu veliko stvari nimajo za greh, češ, da itak vsi tako delajo ali da drugače sploh ni mogoče obstati in priti naprej. Morda je v sedanjih razmerah ravno na tem področju naloga Cerkve posebno nujna in zahtevna.

5. Cerkev ima v svetu dela tudi nalogo in poslanstvo, da človeka opozarja na preseganje tega sveta. Človek se ne sme tako izgubiti v delu ali se tako zapreti v ta svet, da bi izgubil čut in smisel za vse drugo. Ne samo skrb za zdravje in za kulturo duha in srca, za osebne odnose do bližnjega v prijateljstvu, razumevanju in ljubezni, za Boga, skrb za poglobljanje veroupanja in ljubezni in misel na minljivost tega sveta in življenja po smrti spadajo sem. Zato ima Cerkev v svetu dela nalogo, da pomaga vključiti delo v krščansko in versko življenje, da delovnega človeka vedno znova spodbuja, naj nikdar ne pozabi, da je kristjan, in da ga usposobi za kritično presojanje raznih nazorov in življenjskih oblik, s katerimi se srečuje.

6. Ker delovni človek v svetu dela doživlja vedno znova tudi vso težo dela, razočaranja in neuspehe, svojo neurejenost in npravho zmedo in slabost, svojo npravno nepopolnost in grešnost, ima Cerkev posebno nalogo, da vernega človeka tolaži, mu oznanja božje usmiljenje in odrešenje, odpušcanje in spravo. Čeprav je napačno v delu videti predvsem posledice izvirnega greha in kazni za greh, se je vendar treba zavedati, da se tudi v svetu dela kaže zlo in hudobija,

prekletstvo in obteženost z grehom in potreba odrešenja. Cerkev ima nalogo, da jasno pove, da človek ne more sam in iz lastnih moči odrešiti, da ne bo nikdar po lastnem prizadevanju prišel do raja na zemlji, ampak da je tudi tu Kristus naš edini Odrešenik.

7. V delovnem svetu obstaja nevarnost, da ljudje vidijo samo delo, ga ocenjujejo po njegovem prispevku za napredek in osebno ter skupno blaginjo. Tako se lahko zgodi, da tudi na človeka gledajo samo pod vidikom dela, ekonomske produktivnosti in družbenega napredka. Tu ima Cerkev nalogo, da oznanja in opozarja, da ima človek vrednost sam v sebi, ker je oseba, ustvarjen po božji podobi in poklican v božje življenje. Delo je v službi človeka in ne človek v službi dela. Tudi tisti ljudje, ki ne morejo delati — otroci, ostareli, bolniki, invalidi — imajo svoje dostojanstvo in svojo človeško vrednost v družbi in pred Bogom. Skrb za tiste, ki še ne morejo ali ne morejo več delati, je ena temeljnih socialnih dolžnosti in dolžnost kr-

ščanske ljubezni do bližnjega. Čim bolj prevladuje v družbi in javnem mnenju ekonomski vidik o delu in le ekonomsko presojanje človeka, tem bolj se mora Cerkev zavzemati za popravke in preseganje takega stališča.

8. Samo ob sebi umevno je, da mora Cerkev delovnega človeka učiti tudi tistih oblik krščanskega življenja, ki presegajo delo in ne izvirajo iz dela samega ali so celo v nekem nasprotju z njim. To so molitev in življenje iz vere v zakramentih, prenašanje trpljenja, ljubezen do bližnjega, svoboda za Boga in za hojo za Kristusom v upanju na večno življenje. Tudi delovni človek ne sme pozabiti, da ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz božjih ust. Tudi zanj velja, da mu nič ne pomaga, če si pridobi ves svet, na svoji duši pa škodo trpi. Velikega pomena je, da Cerkev te resnice posreduje na pravi način in v celotnem božjem načrtu stvarjenja, odrešenja in človekove dopolnitve v dokončnem srečanju z Bogom.

Delati pomeni zame: biti mlad, biti vesel, imeti v sebi hrepeneje, da bi ustvaril nekaj lepega, velikega, čudovitega. Nekaj, kar bodo ljudje občudovali... Ustvarjanje me veseli: je plod dolgotrajnega dela. Veliko časa je treba preživeti v samoti, če hočeš, da se bo rodila umetnina... Človek mora živeti v samoti in delati od jutra do večera. Ena najvažnejših nalog današnjega časa je zbuditev odgovornosti v slehernem človeku. Človeškemu dostojanstvu morata biti tuja slepa poslušnost kot tudi nebrzdana samovolja. Za to odgovornost pa je potrebna samovzgoja. Ne otepajmo se nalog, ki so nam postavljene. Z vso vnemo moramo težiti za tem, da si očistimo in okrepimo duše z lastno vzgojo.

Karl Jaspers

Škof Rožman duhovna podoba velike osebnosti na prelomnici časa

PODOBA DR. ROŽMANA **iz časa pred koroškim plebiscitom**

Jeseni 1918. se je zrušila Avstro-ogrska monarhija. Južni del njenega ozemlja se je s Srbijo in Črno goro združil v novo Kraljevino Slovencev, Hrvatov in Srbov. Jugoslovanske čete so kmalu po razpadu Avstrije zasedle precejšen del južne Koroške. Pa tudi nasprotna stran je odgovorila z orožjem. Ustanovila je takoimenovane brambovce, „Volkswehr“. Vendar meja med ozemljem, ki so ga imeli zasedenega Jugoslovani, in med ozemljem, ki so ga nadzorovali nemški vojaški oddelki, ni bila trdna. Stalno je valovila, se vzpenjala na sever in se spet umikala proti jugu. Civilno prebivalstvo je veliko trpelo. Rožman je zapisal, da so bili to „strašni dogodki“.

Ljudje pa niso trpeli samo zaradi vojne, pojavil se je še nov sov-

ražnik, takoimenovana španska bolezen, ki ni samo na Koroškem, ampak po vsej Evropi zahtevala več človeških življenj kot pa svetovna vojna.

Dr. Rožmana je konec vojne doletel v Pliberku, ki so ga dne 23. novembra 1918. zasedle jugoslovanske čete. Imel je stanovanje pri svoji sestri Tereziji in od tu razširjal svoje delovanje po vsem tistem delu Koroške, ki je bilo pod jugoslovansko oblastjo. V aprilu 1919. so „folksverovci“ za poldrugi mesec zasedli Podjuno. Dr. Rožman se je z nekaterimi duhovniki in laiki umaknil v Mozirje na Štajersko. Tisti, ki so ostali doma, pa so bili izpostavljeni štrahovanju, nasilju in ropanju. Veliko zločinov so nemški vojaki storili zlasti po cerkvah, ki so jih izropali in oskrunili. Konec

maja 1919. so jugoslovanske čete zopet zasedle južno Koroško. Iz Mozirja so se vrnili v Pliberk slovenski begunci, med njimi tudi dr. Rožman.

V tem času je šlo delo dr. Rožmana zlasti v dve smeri: ustanovil in vodil je Marijino društvo za dekleta, na kulturnem področju pa je mlade ljudi zbiral v Izobraževalnem društvu. Društveni člani so se shajali vsako nedeljo. Imeli so predavanja pa tudi odrske nastope. Seveda pa dr. Rožman ni deloval samo na verskem in kulturnem področju. Njegova podoba iz tega časa bi bila zgodovinsko netočna, če ne bi zapisali, da je nastopal tudi na plebiscitnih shodih in prireditvah. Vendar v njegovih govorih ni bilo čutiti nikakih napadov, nikakih hujškanj, le globoko spoštovanje in ljubezen do rodne zemlje in naroda. Pri vsej ljubezni do svojega ljudstva pa dr. Rožman ni bil nikakršen zanesenjak, ampak je položaj na Koroškem zelo stvarno presojal (v nasprotju z ljubljanskim časopisjem iz tistega časa). Takratnemu bogoslovcu Ivanu Ahčinu je dal sledečo izjavo: „Plebiscit bomo izgubili. Nasprotnik nas v propagandi daleč prekaša. Mi sicer storimo, kar moremo, a uradna propaganda je psihološko povsem zgrešena. Morda bi uspeli, ko bi vso zadevo prepustili Slovincem. A srbsko vojaštvo bi moralo takoj zapustiti deželo. Nesreča je tudi, da so Celovec izločili iz prve cone. Težko je okoliškim kmetom dopovedati, da jim je pripravneje hoditi na

trg v Kranj ali v Ljubljano“.

Dobro leto pred koroškim plebiscitom je bila v Ljubljani ustanovljena slovenska univerza s popolno teološko fakulteto. Tedaj so povabili dr. Rožmana, da prevzame na njej stolico za cerkveno pravo. Vabilu se je odzval in začel takoj po novem letu 1920. v Ljubljani predavati, ostal pa je še nadalje profesor cerkvenega prava na bogoslovnem učilišču v Celovcu. Preden je odšel v Ljubljano, je celovškemu ordinariatu sporočil, da se takoj vrne in prevzame predavanja iz cerkvenega prava, ko bo bogoslovno učilišče v Celovcu imelo slušatelje za njegovo stroko. Toda klicali ga niso več. Po plebiscitu je bil imenovan na njegovo mesto drug profesor. Dr. Rožman je ostal v Ljubljani.

(Povzeto po Kolaričevi knjigi)

Ladja, z mnogimi morji za sabo

Misterij Cerkve!

Od krmila se spustimo še globlje, kjer trup brni od neke pričujočnosti.

To je njen reaktor, njen motor, vgrajen na njen gredelj na veliki četrtek z besedami: „To je moje telo.“

Za nevernega oreh umesene moke, pač krščanski posnetek kakšne helenistične teofagije.

Radar vere — vemo, kaj nam pokaže: prisotnost Telesa, Duše in Božanstva.

Kristus med nami tudi danes, v smogu naših mest, v hupanju avtomobilov, sredi križanja radijskih in televizijskih valov: edincorojeni sin Očetov, prvorojenec vsega stvarstva, kralj prihodnjega veka — kjer koli pred oltarjem brli lučka, edini stražar njegovega izničenega veličanstva.

Osamelost naših mestnih cerkvá čez dan nam do otipljivosti dokazuje, do kakšne mere je vera v krščanstvu izhlapela. Še tako zanična čevljarnica, cvetličarna ali parfumerija izkazuje čez dan večji promet. Kaj šele, če bi hoteli jemati v poštev promet v kakšnem baru ali v kakšni banki. Umestno se je vprašati celó, koliko čez dan zanaša noter duhovnika, čuvarja Skrivnosti, potem ko je zjutraj opravil mašo. Človek bi skoraj dejal, da si je Kristus izbral zunanji faliment kot svojo zastavo ne samo v svoji življenjski, ampak tudi v svoji evharistični usodi.

Da imamo po naših cerkvah živega Boga, ta misel se pravzaprav zazdi fanatična celó kristjanu, če se vanjo poglobi, čeprav teoretično ne odklanja dogme o evharistični pričujočnosti. Da bi imel recimo

tamle za vogalom, takole med karoserijsko delavnico in med zdravniško ambulanto, na razpolago Kristusa, živega, na ravni najbolj osebnega Ti — takšno pojmovanje utegne zadišati nekoliko po neslanem celó človeku, ki je sicer domač pri obhajilni mizi. Tudi neteološki okus danes nekako zahteva, da se distanciramo od transsubstanciacije v prid kakšne manj izzivalne transsignifikacije.

Da teologija skuša danes preinterpretirati krščanski misterij v skladu z umsko in čustveno dojemljivostjo sodobnega človeka, je ne samó naravno, ampak za vitalnost tega misterija celó nujno. Drevo križa mora zmerom spet nanovo zazeleneti v novo krošnjo, če naj prinese vsaki dobi svoj odrešilni sad. V zgodovini Cerkve lahko opazujemo to spovračajočo se pomlad. Pavel, Avguštin, Benedikt, Frančišek, Tomaž Akvinski, Ignacij, Terezija iz Lisieuxa, Janez XXIII. predstavljajo na primer takšne pomladitvene momente. Vendar te pomladitve ne pomenijo toliko kakega novega prefilozofiranja tega misterija kolikor nov bivanjski pristop k njemu. Gre le za nove izvirke, v katere se prebija voda, ki v svoji svežini leži neizpremenljiva v naročju gore Odrešenja.

Kar se tiče konkretno evharistije, ostaja misterij v bistvu misterij za kristjana kakršnekoli dobe. In ni rečeno, da je na primer za kristjana 20. stoletja težje sprejemljiv, kot je bil za kristjana iz 1. stoletja, recimo za kristjana iz

Pavlovega Korinta. Saj je imel ta navsezadnje mnogo manj skrivnostno, mnogo bolj plosko predstavo o sestavi materije, kakor jo imamo mi, ki nam je naravoslovje tako rekoč razveljavilo vso našo čutno informacijo. Naši čuti so prisiljeni na primer verjeti, da v drobci prahu poljejo sestavi osončij, da je rastlinski list pravi elektronski kombinat, da je po znameniti ekvaciji materija zamenljiva z energijo. Še več, materija je postala skrivnost celó za fizike: prepad, ki se z vsakim novim odkritjem odpre v nov prepad.

Zato se kristjan, izkrcan na breg atomske fizike, ves oslepljen pred neznanskim čudežem minljivega, pravzaprav lažje kot kdajkoli pokloni čudežu, po katerem se v drobec snovi, v sad trte in klasa, lovi pričujočnost Vstalega.

Zapreden od vseh strani v nevidni misterij atomskih snovanj, energij in valovanj lahko z občutkom neke nadracionalne potešenosti poklekne pred Misterijem kruha.

Bolj kot teološki vidik utegne kristjana vznemirjati bivanjski vidik evharistične skrivnosti: nedoumljivi molk, v katerega je ta Pričujočnost zagrnjena.

Evharistični Bog je hotel ostati še bolj „odvečna hipoteza“ kakor teološki Bog. To tabernakelsko izničenje je totalno, in to v dveh razsežnostih.

Najprej v razsežnosti, ki jo lahko imenujemo horizontalno: v cenenosti vsepovsodnosti te Pričujočno-

sti v sto tisočih krščanskih cerkvá, kjerkoli je pred tabernakljem prižgana lučka. Krščanstvo bi lahko na primer hranilo eno samo posvečeno hostijo ter jo postavilo v središče svojega kulta in svojih romanj. Lahko bi spomin na zadnjo večerjo osredotočilo na en sam Kruh, shranjen recimo pod kupolo Sv. Petra, nekako tako, kakor imajo muslimani v Meki shranjen nebeški kamen. In to bi bil edinstven zakrament tega prostora, ki bi postal srce krščanstva, ugleden prestol Najsvetejšega na zemlji, vzgibalec vsega krščanskega turizma, tudi če za pristop ne bi bilo treba plačati niti toliko, kolikor plačaš za obisk vatikanskih muzejev.

V svoji božji demokratičnosti pa se je hotel evharistični Kristus do kraja razsrediščiti. Za ceno ugleda tega zakramenta se je dal razsejati po vsej zemeljski obli. Zatekel se je ne samo v še tako odročno župnijsko cerkev, ampak tudi v kapele bolnišnic in zaporov, celó v bambusovo misijonsko kapelico. In tam, kjer je, je na voljo komurkoli, zaklad, za katerega ni treba vstopnice, veličanstvo, za katero ni predviden noben protokol, predstavništvo, kjer ni potrebno niti potrkati na vrata. Razpoložljiv ne samo za pajka, da zaprede tabernakelj v svojo mrežo, ampak tudi za skrunitelja, ki se polakomni ne preveč dragocene posode, v katero je shranjen. Celó za duhovnika, ki je prenehal verovati vanj.

Beseda je postala Meso in Meso

je postalo Kruh: izničenje je doseglo dno.

Toda to izničenje se javlja v še eni razsežnosti. Evharistični Kristus si je izvolil ne samo popolno neuglednost, ampak, po naših najboljših pojmi, tudi popolno nemoč. V zgodovini krščanstva so evharistični čudeži pravzaprav zelo redki. Kar se tega tiče, bi človek dejal, da se je evharistični Kristus kar umaknil iz konkurence s kakšnim Antonom Padovanskim, Rožo Limansko ali Malo Terezijo, kaj šele z Marijo. Vsaj z vidika naše človeške statistike je v Lurdu, se zdi, voda naredila več čudežev kakor evharistija.

Tako ta nedoumljivo diskretni Bog prav tako dopušča, da za toliko praktične krščanske pobožnosti oltar kakšnega njegovega več ali manj umetniško upodobljenega svetnika kotira več kot On sam. Ženica, ki zanjo v cerkvi tabernaklja niti ni, ampak je zanjo Najsvetejše v darežljivo razprtih rokah sv. Antona, simbolizira več kot neko deviacijo: po svoje simbolizira tudi nemoč, ki si jo je Kristus v tem zakramentu izvolil. Tudi v očeh mnogih vernikov je katerikoli znamenitejši nebeščan učinkovitejši od Vsemogočnega v tabernaklju.

Posebno v stoletju, ki se vse predaja kultu akcije in zunanje učinkovitosti, ostaja za kristjana ta nemoč pretresljiva. Posebno danes, ko je bila tišina pregnana s sveta, ostaja ta tišina memento za njegovo vero. Nenehno ga spominja na najtemnejše jedro evan-

geljske zapovedi: na uničenje Jaza kot ceno za pobožanstvenje tega Jaza.

„Če zrno ne umre...“

Evharistija je to nenehno umiranje v naših cerkvah: je Kruh, skrit pod zemljo, pod enim samim razvalom snegov.

In vendar, če vklopimo radar vere, se zavemo: prav pri izviru vseh energij smo, sredi žarnega brnenja transmisij, prav tik ob

reaktorju, ki poganja kri v žilah, sokuve v deblih, hidrocentrale in planete — ob reaktorju, od katerega se že dva tisoč let, od enega „To je moje telo“ do drugega, prevaja pogonska sila tudi na Ladjo tam zgoraj...

*Cesar ne zazna čutilo,
se bo drzni veri odkrilo,
onkraj videza stvari.*

Alojz Rebula

Zgodovina odrešenja po Jezusu

V prvotni Cerkvi je bil vsak kristjan Kristusov glasnik in pričevavec. V nekaj letih se je vera v Kristusa razširila iz Palestine v vse pokrajine Azije, Evrope in Afrike ob Sredozemskem morju, in pričela prodirati v notranjost celin. Apostol Peter je deloval v Siriji in v Rimu, kjer je umrl kot mučenec. Pavel je prepotoval grško-rimski svet. Janez in Tomaž sta oznanjala evangelij v zahodnih pokrajinah Azije, medtem pa je Jakob organiziral Cerkev med izpreobrnjenimi Judi. Uresničujevale so se besede preroka Izaija, ki je več stoletij prej napovedal o Jeruzalemu: „Glej, narodi, ki te niso poznali, bodo hiteli k tebi.“

Z močjo Svetega Duha so apostoli spričo obotavljanja nekatereh razglašali, da so darovi Kristusovega odrešenja odprti vsem brez ozira na rod ali stan na zemlji. Zadosti je, da veruješ in v dejanju izpolnjuješ Kristusovo besedo. Vsak narod in vsak posameznik sta poklicana k evangeliju z dediščino svojega izkustva in svojega duhovnega spoznanja. Zato je bil apostol Pavel „z Judi Jud, z Grki Grk“ in je dejal: „V božjih očeh ni več ne Grka ne Juda, ni divjaka, ne Scita, ne sužnja ne ne svobodnega, ampak vsi so ena sama družina v Kristusu.“ In dalje: „En Gospod, ena vera, en krst; en Bog, Oče vseh, ki je nad

vsemi, za vse in v vseh.“ Narodnih in kulturnih razlik Cerkev ni zatrla, ampak jih je vzpodbudila k razcvetu v korist vseh.

Zaradi tega značaja edinosti in veseljnosti Cerkve se je začelo, lahko ugotavljamo, že v prvem krščanskem rodu oblikovati množstvo in raznoličnost izražanja v okviru iste krščanske družine, v Jeruzalemu in Rimu, v Efezu in v Korintu, med prebivavci Antiohije in Aleksandrije v Egiptu. Kjer koli krščansko oznanilo sprejmejo, povsod se to oznanilo vcepi v obstoječo duhovno dediščino. Verske in človeške vrednote slehernega naroda privzame, jih očisti in dvigne v Kristusu, v skladu z besedami sv. Pavla: „Vse je vaše, vi pa Kristusovi, Kristus pa božji.“

Če hočemo prikazati razvoj krščanstva v nadaljnji zgodovini, ga lahko podamo v naslednjih glavnih potezah. V prvih štirih stoletjih po Kristusu se je krščansko oznanilo razširilo po vsem ozemlju rimskega cesarstva ob Sredozemskem morju in prek njega v Afriko, Mezopotamijo in Perzijo. V stiku z verskim absolutizmom rimske države je česčenje edinega Boga in Gospoda Jezusa Kristusa povzročilo preganjanje krščanskega imena, dokler ni prišlo do verske svobode.

V 5. stoletju po Kristusu, ko se

je rimsko cesarstvo pričelo drobiti, je živela Cerkev že na treh velikih kulturnih področjih: na latinskem zahodu, pod vplivom Rima, kjer so Petrovi nasledniki „vodili vso krščansko družino“ (kakor pravi sv. Ignacij v pismu Rimljanom), kjer „Peter živi in govori po svojih naslednikih“; na grškem vzhodu pod vplivom Carigrada; in na sirskega področju, pod vplivom Antiohije oz. Edese. Na vsakem od teh področij se je krščanstvo razvilo tako, da je sprejelo in povzelo značaj tamkajšnjih narodov, pragmatistično izročilo Rimljanov, spekulativno dediščino Grkov in versko askezo Sircev. Z vseh teh področij se je nato krščanska vera širila naprej na miren način. Iz rimske Cerkve je prišlo oznanilo evangelija k Frankom, Ircem, Anglom, Germanom, Slovanom, Madžarom in Skandinavcem; grško-carigrajski Cerkvi gre glavna zasluga za razširitev vere med ljudstvi vzhodne Evrope; Antiohija in Edesa pa sta bili glavni središči za širjenje evangelija v pokrajine Mezopotamije in Perzije, odkoder je Kristusova blagovest razmeroma hitro dosegla Indijo in Kitajsko, vse do obal Tihega oceana. Medtem se je širilo krščanstvo iz egiptške Aleksandrije in iz severnih afriških pokrajin na ozemlje Etiopije in v druge afriške dežele. Življenjsko moč Cerkve v tej dobi, njeno skladnost z duhovnimi potrebami časa in raznoličnost duhovnega izkustva, ki se odraža v v njej, izpričujejo nekateri liki

svetnikov: Afrikanec Avguštin, vneti in genialni teolog; Azijec Janez Zlatousti, asket in govornik; Rimljan Benedikt, mož molitve in dejanj, oče zahodnega menišтва. Njihova osebnost in njihovo delo pomenita celo zgodovino zapadne kulture.

Na žalost pa so se zaradi nastopa človeške ljubosumnosti, nacionalizmov in nerazumevanj pričela kazati v okviru velike krščanske družine nasprotstva in cepitve, ki so privedle — po krivdi ljudi na obeh straneh — do razcepitve katoliške edinosti. Tako se je zgodilo, da je prišlo med petim in desetim stoletjem po Kr. do razcepitve med vzhodno in rimsko Cerkvijo. V istih stoletjih sta se vzhodna in zahodna krščanska družba znašli pred islamom, ki se je zmagoslavno širil v Aziji, Afriki in Evropi. Kristjani vzhoda in zahoda so morali braniti svojo neodvisnost. Verski in državno-politični red sta bila dejansko eno in isto in sta nadomestila pogovor in miroljubno tekmovanje idej z bojevanjem in ideološko polemiko, ki sta ovirala medsebojno razumevanje.

Krščanski svet je bil prisiljen k obrambi tudi pred Mongoli, ki so v 13. stoletju vdrli v srce Evrope in razpršili krščansko navzočnost v Aziji. Kljub temu pa se je mogla v teh stoletjih Cerkev na Zahodu posvetiti preosnovi takratne družbe. V njej je dosegla vera veličasten družbeni in mistični razcvet in vzbudila umetniška gibanja in dela. Sv. Frančišek je

sodobnikom pokazal živo oznanilo evangeljskega veselja in uboštva. Tomaž Akvinski je v vedri sintezi uskladił resnico božjega razodetja z zahtevami človeškega razuma.

Ob prehodu srednjega veka v novo dobo je Cerkev v Evropi čutila potrebo po prenovi, ki naj bi bila hkrati očiščenje nravi, duhovni prerod in prilagoditev zahtevam zavestnega humanizma.

Na Lutrovo pobudo je nastalo reformno gibanje, ki so ga pospeševali nemški knezi. Izcimilo se je v protest, ki je privedel do ločitve skoro vseh krščanskih pokrajin severne Evrope od katoliške Cerkve. Medtem so papeži in škofje vzbudili v okrilju Cerkve obsežno in iskreno gibanje obnove in reforme. Temelje tega gibanja so postavili na koncilu v Tridentu, kjer so pojasnili in določili bistvene točke krščanskega nauka glede človeka, notranje stvarnosti odrešenja in hierarhičnih vidikov Cerkve, ki so jih protestanti zanikali. Vzcveteli so svetniki, mistiki, kot sta na primer sv. Terzija Avilska in sv. Janez od Križa, in možje duhovne dejavnosti, kot so sv. Ignacij, sv. Karel Boromejski in sv. Frančišek Saleški. Številni začetniki dobrodelnih in socialnih duhovnih gibanj so uredničili zamisli tridentinskega koncila. Istočasno se je vnela v Cerkvi vnama za širjenje evangeljske blagovesti v pokrajinah Azije, Afrike in Amerike, ki so jih Evropejci tedaj odkrili.

Danes pa si katoliška Cerkev

spričo človeštva, ki je žejno svobode in človečanstva, a notranje razbito in nemirno, prizadeva predstaviti evangeljsko oznanilo v vsej njegovi polnosti, v njegovi osvobajajoči, zedinjajoči in dvigajoči moči. Zavedajoč se meja in nepopolnosti, ki so v zgodovini jemale uspešnost njenemu pričevanju, je danes Cerkev pod vodstvom velikih papežev, Petrovih naslednikov, zavzeta za globoko delo notranje obnove, da bi bila kar najbližje Kristusovemu duhu in zahtevam sedanjega človeka. V njej se je vzbudila večja želja po popolni edinosti s kristjani Vzhoda in Zahoda, ki so od nje ločeni, in z veliko ljubeznijo ter zaupanjem gleda na množice nekristjanov, glede katerih ve, da mora biti zanje kvas in sol.

Drugi vatikanski vesoljni cerkveni zbor je bil najvišji napor Cerkve v sedanjem času, da postane sposobnejša za izvrševanje poslanstva, katerega ji je Kristus zaupal med vsemi ljudmi. Cerkev ne more računati na človeško moč. Zanesa pa se na navzočnost Jezusa Kristusa, ki je apostolom, preden se je poslovil od njih zagotovil: „Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ Iz te vere, ki osrečuje, raste molitev in napor, „da bi se Gospodova beseda razširjala in proslavljala“ in da bi rodila sad vsem ljudem do prihoda veličastva božjega kraljestva. Takrat bodo, kakor pravi sveto pismo, vsi pravični, od prvega do zadnjega človeka, zbrani pri Očetu v vesoljni Cerkvi: „Glej

Od doma

Ko brskam po spominih, skušam bežno dojeti dogodke po 5. maju 1945. leta.

Na prvi petek grem iz cerkve, kjer sem z otroki opravila pobožnost Srcu Jezusovemu. Kar stopi iz zakristije župnik Anton Skubič in reče: „Mama, gremo, morda samo za nekaj časa, da gre prvi vojni val mimo. Ljudje v Dol. Logatcu se že odpravljajo proti Rovtam.“

Hitim domov, pride mož iz domobranske posadke in mi pripravi ročni voziček, jaz pa odpravljam otroke in pripravljam prtljago za seboj. Odpravim še živino v hlevu. Hitim nositi na voziček prtljago in odpravljam šest otrok: najstarejša je bila stara 12 let, najmlajša pa je imela 14 mesecev. Oddam ključ hišni prijateljici in se poslovim z mislijo, da se kmalu vrnem.

Krenemo na cesto proti Rovtam. V kraju Hrastje smo v neki prostorni kmečki hiši znesli prtljago pod streho in se razdelili po prostorni družinski sobi, eni po

.....
prebivališče Boga med ljudmi, prebival bo z njimi; in oni bodo njegovo ljudstvo. In obrisal bo vse solze z oči in smrti ne bo več; tudi ne bo več ne žalovanja ne vpitja ne bolečine, zakaj, kar je bilo prej, je minilo.“

(Tajništvo za nekristjane pri apostolskem sedežu)

tleh, eni okrog peči in po peči. Otroci so podremali, jaz pa sem se poglobila v lastne skrbi, ki jih ni bilo malo. Zaupala sem v Boga, da mi bo o pravem času svetoval in pomagal.

Prišlo je jutro prve sobote v maju. Napravljali smo se k sv. maši, še prej pa sem zamesila kruh, ki je bil neobhodno potreben velikim in malim. Hišna mati je že zakurila peč, pa se pripelje neki fant s sporočilom, naj se zberemo pri cerkvi, da bomo šli naprej. Slišali smo oddaljeno streljanje. Hitro znosim prtljago na voziček, odpravim otroke, jih razporedim okrog vozička in smo šli. V tej zmedi smo pozabili na kruh, ki bi moral biti že v peči.

Pri cerkvi je bila že zbrana cela kolona ljudi — nekateri tudi z vozi in živino. Začeli smo se pomikati naprej in brez kruha. Prišli smo v Šentjošt, kjer je bila ustanovljena prva domobranska postojanka. Tu sem se srečala z znanim domobrancem iz Hotedrščice; pogledal je mojo družino in mi dal kruh, s katerim smo si utešili prvo veliko lakoto. Prišli smo v Gore njo vas in prenočili pri neki učiteljici, ki je tudi imela namen odpotovati. Zjutraj smo nadaljevali pot in prišli v Škofjo Loko, kjer smo že videli požganine — delo partizanskih rok. V mraku smo prišli do Žabnice, kjer sem spekla nekaj kruha. Vso noč je bilo slišati streljanje. Nadaljevali smo pot proti Kranju in se ustavili v neki gostilnici, kjer so nas dobro pokrepčali. V Kranju je bila cesta

vsa polna beguncev, da smo se kar s težavo prerivali naprej. Šli smo proti Tržiču. Tu so partizani napadali zaostale begunce, jih nekaj pobili, nekaj pa odpeljali. Z nami so bili pomešani tudi Nemci, ki so prav tako bežali.

V lepem majskem popoldnevu smo prišli do nekega mlina, kjer smo se napili kristalne vode. Tu sem oprala nekaj plenice in jih navezala okrog vzdučka. Mračilo se je in pot je postajala vedno bolj strma, ko smo se bližali Ljubelju.

Ljudje so molili, eni glasno, eni tiho, nekateri pa le vzdihovali. Nekdo nas je došel z vozom in konji. Prosila sem ga, če smem pripeti k vozu naš voziček. Otroke sem stalno vzpodbujala, naj se drže vozička, da se kateri ne izgubi.

Prišli smo do ljubelskega predora, ki je zgledal v temini kakor strašna pošast, ki nas hoče zdaj zdaj požreti. Zagnali smo se v njegovo temno žrelo in brodili počasi naprej. Zelo me je skrbelo, da se nam ne bi strlo kolo pri vozičku in kaj nam bo prinesel dan onkraj predora.

Okrog štirih zjutraj se ustavimo pri potočku, se malo odpočijemo in umijemo. Kar naenkrat se prikaže gruča nemških vojakov na vozech. Začudeno so nas gledali. Zasmilili so se jim otroci, ki so trije sedeli na vozičku, trije pa sloneli okrog njega. Kar naenkrat prileti na voziček paket bombonov. Kakšno veselje! Vojaku, ki je vrigel paket, sem pomahala v zahvalo. Nadaljevali smo pot in se ustavili v neki gostilni, kjer so mi spekli nekaj kruha. Ko je bil pečen, smo nadaljevali pot. Bila sem že vsa ožuljena, poskušala sem iti bosa, a ni šlo. Za nekaj časa sem si ohladila noge v izposojenih copatih.

Ko pridemo do dravskega mostu, se nam nudi čuden prizor. Oboroženi angleški vojaki razorožijo vse drugo oboroženo vojaštvo: Nemce, četnike in domobrance. Vojska brez orožja. Žalostno, nad vse žalostno! Torej gremo v ujetništvo. Še bolj poparjeni kot do-

slej, smo se spuščali navzdol po klancu. Nočilo se je, ko smo prišli na ravnino. V daljavi smo videli veliko malih ognjev. Tam so tabirili prvi begunci. Bilo je Vetrinjsko polje, kjer smo prebili od binškošne nedelje do sv. Petra in Pavla. Ko smo prišli tja, smo videli veliko voz in ljudi. Pod nekim vozom sem zagledala tudi svojega moža in ga razveselila s kosom kruha. Ves travnati svet in tudi obdelane njive so bile zasedene od beguncev. Kopali so jarke za stranišča in nosili iz gozda smrečje za naše postelje in les za šotore. Borno streho nam je odkrival veter, dež pa namakal našo notranjščino.

Kuhali smo si sami, dokler smo imeli kaj s seboj. Dosti zapuščenin konj se je paslo po polju. Te so pobili in so nam bili za hrano. Ob pomanjkanju prave hrane je zbolelo več odraslih ljudi, še več pa otrok. Prišla je še druga nadloga: dobili smo bolhe in uši, dokler jih niso angleški vojaki uničili s posebnim prahom.

Versko življenje pa smo imeli zelo lepo urejeno. Vetrinjska cerkev je bila stalno obiskana. Ubogi begunci so oblegali Mater božjo z gorečimi prošnjami iz te stiske. G. kaplan Boris Koman je tu pripravil otroke za prvo obhajilo.

Prišel je dan, ko so začeli pravljati vojake za naprej; najprej Hrvate in četnike, nato pa še domobrance. Moj mož je dobil dovoljenje, da je prišel k svoji družini. Vojaštvo so vračali od konca maja nekako do srede junija. Po nekaj dneh so nekateri skrivaj prišli na-

MARIJINA KAPELA

Ob cesti pisana in bela
stoji Marijina kapela.

V kapeli je Marija s Sinom,
deli svoj blagoslov trpinom.

Kdor pride mimo, se pokriža
in se pobožno ji približa,

Marija pa, Gospa preblaga,
vsem, ki jo prosijo, pomaga.

Pavel Golia

zaj in povedali, da fantje niso šli
v Italijo, ampak da so jih Angleži
vrnili partizanom v roke.

Prišla je vrsta tudi na nas —
civiliste. Dr. Meršol, ki je bil An-
gležem za tolmača, je izprosil pri
angleškem poveljniku, da nas niso
izročili. Nekega dne so nas začeli
popisovati in spraševali, kam želi
kdo iti — v Lienz ali v Spittal.
Praznik sv. Petra in Pavla je bil
določen za odhod. S kamioni so nas
olpeljali do Celovca, kjer smo se
naložili v živinske vagone. Ko je
potegnil vlak, nismo imeli trdnega
zaupanja, da gremo na varno, ven-
dar smo prišli v špitalsko tabo-
rišče in začeli življenje v lesenih
barakah.

Ljudje so poprijeli za razna de-
la. Nekateri so bili stalno zaposle-
ni v taborišču, mladi fantje so šli
v gozd pripravljat drva, nekateri
na delo k železnici in postavljat
električne drogeve, nekateri tudi
na delo h kmetom. Ribničani so
se spravili k svoji obrti in izdelo-
vali suho robo ter prodajali svoje

izdelke po deželi. Žene so dežurale,
dekleta so bila po šivalnicah, šole
prosti fantje so se učili raznih o-
brti; otroci pa so obiskovali šolo.

Salezijanci so zaposlili otroke v
prostem času z raznimi igrami, s
petjem in z molitvijo. Vsako jutro
so bile v taboriščni kapeli sv. ma-
še. Imeli smo tudi svojo gimnazi-
jo, katero je vodil ravnatelj Marko
Bajuk.

Po enem letu so združili tabo-
rišnike iz Lienza in Špittala v
špitalskem taborišču. Tedaj se je
pojaviła med nami v Špittalu no-
va golazen — stenice. Zanesli so
jih begunci iz Lienza s starimi
omarami.

V drugi polovici l. 48 so začeli
pripravljati ljudi za selitev. Pri-
javljali so se za Kanado, Argenti-
no, Ekvador, Venezuelo in Sev.
Ameriko. Mi smo se odločili za
Argentino. Prišel je 9. november
l. 48, ko smo se poslovili od doma-
činov in znancev iz naše barake,
se naložili na tovrne avtomobile
in se odpeljali na postajo Špittal,
nato pa na vagone in prišli preko
Tirol v italijansko mesto Turin.
Tu smo v veliki stavbi — kot v
emigrantskem hotelu — čakali na
ladjo, ki nas je iz Genove pripelja-
la v Buenos Aires.

Francka Tomazin

Življenje v večeru

Mati Reza, kakor so njeno daljše ime, Terezija, skrajšali, ni nič dosti premišljevala, da ne bi svojih otrok povabila na godovno večerjo, kakor vsako leto: na god svetega Lovrenca, kakor je bila v hiši vedno navada. Slavili so očetov god. Že takrat, ko so bili otroci še majhni in so komaj domnevali pomen vsakoletnega očetovega praznika, pa tudi zadnja leta, ko so se že poročali in odhajali od doma.

Ko so bili že vsi povabljeni in so obljubili brez obojavljanja svojo navzočnost, je Rezo vendar preblisnila misel, ki jo je rahlo vznemirila. Kako bo to letos? Saj so Lovrenca že pred meseci pokopali. Komu na čast naj bo večer, koga naj počastijo z njim?

Poočitala si je, da ga je polomila. Da ni pomislila na glavnega gosta, ki bo manjkal, ni predvidela praznine na pročelju mize, kamor je postavila vedno brušeno vazo z rožami in majoliko z vinom. Živi še vedno z njim in on v njej. Nekaj mesecev praznine v hiši še ni ohladilo toliko toplih let skupnega življenja in vedno obnavljajoče se skupne sreče, ki sta si jo delila med seboj in oba med otroke. Ni se mogla vživeti v samoto, v praznino, ne si vtepsti v glavo, da se vrata ob določeni uri zvečer ne bodo odprla in spustila v hišo nje, ki je prinašal življenje. Zato

je še vedno podzavestno skrbela, da bi mu bilo prijetno.

„Kako lepo si za vse poskrbela! Imeli smo lep večer!“ jo je vselej pohvalil, ko sta ostala zadnja v obednici ter ji je pomagal pospraviti stvari, ki so ta večer težile mizo. Ta kratka pohvala ji je bila dovolj, da je poplačala njeno darežljivo skrb.

„Naj bo pa v njegov spomin: še letos, kakor bi bil še živ med nami, z očmi in besedo, s kretnjo in smehom,“ se je sama pri sebi prepričevala. „Naj bo še enkrat za lepo slovo!“

Družba se je nepričakovano hitro razživela. Žlahtna kapljica je brez dvoma najboljše mazilo, ki pomaga še tako tihim prijateljem do besede, jih čudovito zbliža in vzpodbuja k hitremu razpredanju misli.

Hčerka Lucija se je sicer mami ponudila v pomoč, a jo je ta odklonila. Zato je kar prijetno obseдела pri mizi ob možu Antonu in se zapletla v pestro besedičenje s svakinjo Kristino, ženo srednjega sina Martina, po krvi Italijanko, s katero sta pozabili na otroke, da so kar hitro postali gospodarji v hiši. Trije moški: Anton, Martin in mlajši brat Jože so se znašli v gorečem premlevanju gospodarskega položaja in preudarjali, kje, kako in s čim bi bilo najlažje priti do dobre, dobičkanosne dejavnosti.

Čašice dišeče kave so šele nekoliko pomirile napete živce. Ne le, da je kava tihi opomin na bližnji konec slavlja, pa če je še tako prijetno in te gostitelj še na vso moč zadržuje, v resnici vsebuje tudi nekaj, kar se kakor s pomirjevalno palčico dotakne sprtih duhov. Vse se počasi zresnuje, preudarnost stopa v veljavo in bistrost dobiva prostor v marsikateri prejšnji nepremišljenosti.

Tedaj je šele mati Reza prisedla in sicer na tisti konec mize, kjer je bil prostor za očeta Lovrenca. Njena navzočnost je kanila kapljo miru med navzoče...

„Se vam ne zdi nič čudno, da sem vas želela imeti prav nocoj pri sebi?“ se je oglasila. Ves večer je skrbno stregla vsem, z lahnim smehljajem pa z redkimi besedami. Ni jo tiščalo mnogo govoričenja. Se je pač poznalo, da je bilo Lovrenčevo godovanje brez godovnika.

Vsi so jo pogledovali začudeno, potem se ozrli drug v drugega in molčali. Le snaha Kristina je z rahlim prikimavanjem izdajala videz, kakor da vse najboljše razume, dasi je Reza trmasto vztrajala v slovenski govorici. (Za ta zakon s tujko Martinu še vedno ni odpustila).

„Nocoj je Lovrenčev večer...“ je drhte spravila iz sebe in se komaj premagovala v solzah. „Težko bi ga bila prenesla sama, zato sem si zaželela vaše družbe,“ je pojasnila. Pasla je svoje oči po njih, kakor bi terjala pojasnila, ali so se sploh kaj spomnili na očeta. Videz je bil, da ga je kaj hitro prekrila pozaba s svojim hladom.

Šele čez čas se je Lucija hotela zagovarjati: „Nisem mislila, da bomo še vedno slavili očetov večer...“

„Mislim, da obujanje spomina na mrtvega očeta še bolj oživlja žalost med nami,“ je pripomnil Martin.

Najmlajši, Jože, ki je živel z materjo doma, pa se je tedaj oglašil: „Jaz pa mislim, da je bil oče naša sreča in da smo ga dolžni še dolgo spoštovati in radi imeti, čeprav ga ni več med nami!“

Mati Reza je na vse to nadaljevala: „Prvo leto bi bilo boleče biti sami ob njegovem godu. Preživo je še vse. Spoznavam, da je vam vsem lažje kot meni. Seveda: vsak kot, miza, vse, kar je tu okrog, spominja na njega. Vi ste se razšli v svoje domove, živite izven teh zidov, mene pa daje teža spominov na nekdanje dni. Pa nič vas ni k meni, da bi mi prinesli del svojih dni in svoje sreče v razvedrilo. Meni in Jožetu, s katerim sva ostala sama.“

„Bom pa jaz v bodoče prihajala,“ se je oglasilo drobno pšeničmolaso dekle, ki si ga je izbral Jože za bodočo nevesto. „V resnici mi ni prišlo na um, da bi bili vi pogrešali družbe.“

„Tudi ti, mama, bi nas lahko kaj obiskala. Saj veš, kje smo!“ pravi Lucija.

„Saj res, mama! Malo k enemu, malo k drugemu. Tako bi marsikaj hitreje pozabila. Predvsem na živo preteklost!“

„Prav to sem mislila, da se tudi pomenimo, ko smo že skupaj. Kako mislite zaradi hiše? Kakor veste, je last vseh. Pa veste tudi, da smrt hišo preseka na deleže...“

„Kdo pa kaj hoče? Živi v njej kakor doslej!“ je udarila Lucija. „Jaz ne terjam nič!“

„Kdo pa naj kaj terja!“ se ji je pridružil Martin.

„Še mislim ne, da bi kaj zahteval od matere!“ je pridral Jože.

„Dobro! Bojim se le, kako bo takrat, če bo še Jože nekega dne odšel. Kaj bom počela sama? Kako bo z mano? Človek se stara!“

„Kdaj bo še kaj z mojo hišo? Zdaj so zidovi komaj do oken. Današnji časi so slabi,“ je tožil Jože.

„Ne skrbi, mama!“ jo bodri Martin. „V potrebi boš pač lahko prišla za nekaj časa k vsakemu izmed nas. Ali nismo vsi tvoji otroci?“

„Še dobro se ti bo godilo. Malo tu, malo tam. Kaj skrbiš?“ jo bodri Lucija. „Čutila se boš kakor na počitnicah.“

Vsi ji vneto prikimavajo.

Dobri otroci, njihove oči so bile polne obljub!

V Rezo je kanila kaplja upanja. Kaj bi se bala, saj ima vendar otroke, ki so dobri in jim ni slabo.

Ko so se že vsi razšli v najboljši volji in je tudi Jože pospremil nevesto, je sama obstala ob mizi. Dobro jih je postregla. Zdelo se je, da so vse s hvaležnostjo sprejeli, kar je vzbujalo zadovoljstvo v njej.

Vendar je manjkalo, da bi ji bil tedaj nekdo položil roko na ramo in ji prišepnil: „Kako lepó si za vse poskrbela...“

In ta nekdo naj bi bil Lovrenc.

— — — — —

V resnici se je Irenka pogosteje prikazovala pri Rezi. Prvi obiski so bili bolj plahi, skopi v besedah in okorni v vedenju, kmalu pa se je udomačila. Razdalja med njima se je zblížala.

Irenka je bila učiteljica, že samostojna in od nikogar odvisna. Prva njena želja je bila, da bi se lepo oblekla in tako nadoknadila, kar ji poprej ni bilo mogoče. Dom ji ni mogel izpolniti njenih mla-

dostnih želja v obleki po novi modi.

Nekega dne je prišla v lepi pisani jopici.

„Kako se ti prilega! Si si sama izbrala te lepe barve?“ jo je Reza pobarala, ker ji je res bila všeč.

„Sama. Čim sem jo zagledala, sem jo kupila.“

„Je nekaj novega, posebnega,“ jo je Reza hvalila. „Kaj podobnega bi se morebiti dalo splesti tudi doma. Ti nič ne pleteš?“

„Nisem se naučila. Terja mnogo časa in potrpljenja. Tam jo vidiš, kupiš in že oblečeš.“

„To je že res, ali doma spletena ima brez dvoma posebno vrednost. Vsaj zame. Po lastnem okusu izbereš barve in modelček. Predvsem pa topel občutek in zadovoljstvo ob lastnem uspešnem delu. Mene kar sama vleče neka skrivnostna sila, dokler dela ne izgotovim. Kakor bi me Bog hotel nagraditi s posebnim plačilom. Oh, koliko bi še želela narediti!“ je vzdihnila.

Irenka jo je gledala in ni našla odgovora njenim besedam. Šele čez dolgo se je znašla in pretrgala molk.

„So Jožetove zimske jope vaše delo?“

„Moje! Veš, s kakim veseljem sem mu jih pripravljala! In s kakim veseljem je sprejemal taka godovna darila!“

Irenka je spoznala, da nikakor ne more tekmovati z materjo. Obe sta Jožeta radi imeli, vsaka na svoj način.

„Tudi nič ne vežeš?“ jo je čez čas spet pobarala.

„Pred leti sem še nekaj delala, pa me je preveč zaposlovala šola. Pol dneva v učilnici, ostali čas pa pri popravah nalog in vpripravi za drugi dan.“ Po kratkem premolku pa je še dodala: „Saj veste, kako se en sam počasi naveliča...“

„Če želiš, lahko začneva znova z vezanjem. Lotiš se prevleke albuma za fotografije, ki bi bil Jožetu v veliko veselje. Obenem bi pa imela krasno darilo h godu. Sicer še manjka precej časa, toda tako reč je treba pripravljati počasi.“

„Bom premislila, a bojim se, da ne bi vzdržala toliko časa.“

Reza je ni več nadlegovala, kaj šele, da bi jo silila. Bolelo pa jo je ob spoznanju, da nič svojega najlepšega ne bo mogla prenesti prav nanjo, ki bo kmalu žena Jožetova, njenega najljubšega otroka.

„Se ga bom pa lotila sama! Ti mi boš pa pomagala vsaj izbrati primerne barve...“ je odločila.

Irenka je v tej nagli odločitvi spoznala svoj poraz. Ta ni bil samo pred Rezo, tudi pred Jožetom, ko bo zvedel zanj.

„Pa če mu kaj lepega kupiva? Pojdite z mano, da skupaj izberemo!“ je Irenka hotela ogreti hlad, ki je stopil med njiju.

„Nisi me dobro razumela, Irenka. Vsaj zdi se mi tako! Želela sem, da bi mu bile me pripravile presenečenje, delo najinih rok in najinega uma. Doma izdelana jopica ali albumove platnice bi bile nekaj drugega kot delo stroja. Bilo

bi ožarjeno z najino ljubeznijo. Najine oči bi izbirale barve in obliko, v vsaki niti bi drhtel dotik najinih prstov. Že vidim v duhu lep slovenski motiv starega ornamenta, ki bi ga uvezli v platno za album. Rdeče razcvele nageljne, klene zlate žitne klase, srčno barvo žarečega maka, vabeči vinski grozd s trtnim listom... Kje dobiš kaj takega v trgovini? Kar ti ponujajo, je brez srca, hladno, delo strojev, ki ne morejo misliti in jim ni dano ljubiti. V najinem delu pa bi bila ljubezen in delček srca. Me razumeš, Irenka?“ se je razvnela Reza iz polne duše.

Irenki je glava kinknila na prsi. Kakor v omotičnosti je sedela pred njo. Pred sodnikom. Drhtela je v svoji nemoči, kakor bi bili pri izpitu odločili, da ni dovolj zrela za svoj poklic. Ponižanje je grizlo v njen ponos pred to preprosto ženico, ki jo je sicer visoko spoštovala, a nikdar mislila, da ima tako živo in dobrotno srce, ki se je še vedno pripravljeno žrtvovati.

„Oprostite mi, mama, jaz nisem kriva, če mislim drugače kakor vi!“ se je obtožila. Zagovarjala se je počasi. „Svet nas je tega naučil, današnji novi svet. Doma nam je manjkala toplota. Kolikor nam je je pustila mati, se je prehitro ohladila. Njena prezgodnja smrt nas je s silo postavila na lastne noge. Mislila sem, da je bilo tisto dovolj in vse prav, kakor smo živeli. Zdaj občutim, da sem čisto nekje drugje kakor vi. O, koliko mi manjka!“

„Vsakdo pač po svoje gleda na življenje in ga občuti po svoje,“ jo je pomirjala Reza.

„Že res, a ne bi rada, da bi bila razlika med mano in Jožetom taká, da bi naju kdaj ločila. Da ob meni ne bi našel, česar pričakuje...“

„To je pa čisto vajina stvar! Jaz je ne tehtam. Vidva bosta živila skupaj. Pravim le, če je v zakonu tudi toplota, ne le hladna vsakdanjost, je vse lepše. Tudi lažje je prenesti težave.“

„Brez dvoma! Kakršna pač sem, vam z odkritostjo priznavam, da ga imam v resnici zelo rada!“

„Zares, Irenka?“

„Pa prav zares, mama! V to ne dvomite!“

Reza se je zazrla v njene plave oči, kakor bi bila pokukala v čašice plavicam med žitom. Čisto na dnu je cvetela Irenkina ljubezen do Jožeta.

„To me pomirja. Mislim, da oči ne lažejo!“

Dnevi so tekli, meseci so se zavrteli, živobarvni album je Jože že prejel za svoj god. Bila sta ga oba vesela: mama, ker je z dovršenostjo uvezla slovenski ornament vanj, in Jože, ki ga je prejel.

Zidava njegove hiše pa se ni nič premaknila. Časi so se poslabšali, pičli prihranki so izgubljali na vrednosti, počasi celo prenehali.

Jože je hodil molče po hiši, njegovi načrti so se sesuli. Zapiral se je v molk svoje sobe, večkrat niti Reza ni vedela, če je sploh doma.

Irenka je prihajala še vedno na obisk k Rezi in opazati je bilo spremembo na njej. V marsičem je skušala pritrjevati Rezi, česar prej ni bilo. Z večjo prijaznostjo in ljubeznivostjo se ji je približevala in tudi prve poduke pletenja je že sprejemala od nje.

Nekega večera je Jože razodel svojo skrb zadnjih tednov.

„Mama, midva z Irenko, bi te rada prosila za nekaj, s čimer te v resnici nisva hotela nikoli nadlegovati. Ti veš, da se najina zidava nikamor ne premakne. Pa bi se rada poročila. Ali nama bi dovolila začasno ostati tu, pri tebi?“

Reze ta prošnja ni presenetila, skoraj da jo je pričakovala.

„Da bi torej živel doma, pri meni?“

„Pri vas, mama!“ je sladko dodala Irenka.

Pomolčala je, da bi tako dala

resnejši pomen svojemu odgovoru.

„Težko bi odrekla vajini prošnji. Vendar hiša ni le moja. Treba bo povprašati tudi Lucijo in Martina.“

„Misliš, da bosta proti?“

„Verjetno ne, toda prav je, da se zmenite med seboj. Z moje strani ni ovire!“

„Hvala ti, mama! Na vsak način bi pa želela, da bi ostali tudi poslej razumevajoči in dobri drug z drugim!“

„Upam, da ne bo nobenih težav, kajne, Irenkica!“

„Zakaj je treba to posebej poudarjati?“

„Zato, ker čas marsikaj obrne na dobro, a tudi na slabo. Pri nas naj bi vse obrnil vedno na dobro.“

„To tudi midva želiva!“

S sladko mislijo na nove dni v starem domu so legli ta večer k počitku.

(Konec prihodnjič)

Turki v Evropi

Najprej so Turki zasedli Makedonijo. Do spopada je prišlo l. 1371 ob reki Marici, kjer so se borili Makedonci pod vodstvom bratov Vukašina in Uglješe. V tej bitki sta padla oba makedonska poveljnika. Vsa Makedonija je postala turška vazalna dežela, Vukašinov sin Marko iz Prilepa pa turški vazal. Moral je poslej sodelovati s svojimi četami v bojih skupaj s Turki. Na vrsti je bila Srbija.

Od fevdalcev na ozemlju Srbije je spoznal turško nevarnost knez Lazar in je pozval vse druge fevdalce v boj. Res se je zbrala velika vojska iz Srbije in Bosne. Na Kosovem polju se je srečala z mnogo močnejšo in bolje urejeno turško vojsko. Na Vidov dan (po pravoslavnem koledarju 15. junija, po našem 28. junija) 1389. leta so bili Srbi strahotno poraženi. Padel je knez Lazar in večina plemičev. Za Srbijo je bil to usoden udarec. Postala je turška vazalna kneževina pod vodstvom Lazarjeve žene Milice, ki je morala sprejeti mnogo obveznosti. Turkom pa je bila odprta pot v Srednjo Evropo.

Po kosovski bitki je turški sultan zavzel še večji del Bolgarije in se spopadel z ogrsko vojsko ob Spodnji Donavi.

Ko so Turki utrdili meje na vzhodu in uredili notranje razmere, so začeli spet odločno prodirati proti zahodu. Leta 1453 so obkloplili Carigrad in ga z morja zaprli

z verigami, da ladje niso mogle Bizantincem pripeljati pomoči. Mesto so zavzeli, mnogo ljudi pobili ali zasušili, veliko pa jih je že prej zbežalo v Italijo. Carigrad je postal turška prestolnica Istanbul.

V večjem številu so se pojavili Turki na slovenski zemlji leta 1469, ko so prodrli preko Bele krajine do Ljubljane, drugi oddelek pa preko Krasa v Furlanijo. Pozneje so prišli večkrat na Kranjsko, a tudi do Pliberka na Koroškem. Najsilnejši turški napad je bil l. 1478, ko so opustošili ozemlje do Šmohorja na Koroškem in odpeljali mnogo ljudi v sužnost. Leta 1483 so se pojavili Turki spet na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Te vpade je omogočala vojska med nemškim cesarjem Friderikom III. in ogrskim kraljem Matijo Korvinom, ki je odvezel Habsburžanom Nižjo Avstrijo z Dunajem in nekaj obmejnih slovenskih krajev. Zadnji večji vpad na Kranjsko je bil leta 1584. Sicer nikdar ni bil noben del slovenskega ozemlja trajno v turški oblasti, a vojske so šle skozi slovenske kraje, ki so bili za časa turških vojn hudo prizadeti.

Vzroki velikih uspehov turške vojske so bili različni. Neločljivo so povezani z njihovo vero. Kdor pade v boju proti nevernikom, bo po smrti užival radost pri Alahu. Veliko vlogo je igrala tudi notranja urejenost turške države. Sul-

Za mladino za mladino

Adam in Eva na šoferskem izpitu

Naš župnik je rekel: „Danes se bomo učili, kako sta Adam in Eva opravljala šoferski izpit.“

Mi smo se začeli smejati kakor nori. Vemo, da Adam ni imel avta, čemu mu bo potem šoferski izpit? Potem je naš župnik povedal še nekaj zanimivega. Rekel je, da se ljudje razlikujemo od živali po tem, da se živali vozijo po tračnicah kakor vlak, ljudje

pa se vozimo po cestah kakor avtomobili. Zato sta tudi prva dva človeka morala študirati prometne znake in opraviti šoferski izpit. Toda nista ga naredila. Eva je takoj zavila v prepovedano smer, Adam pa je z avtom vred zletel s ceste v jarek.

~~~~~
tan je bil neomejen gospodar, njegova volja je bila zakon. Nasprotno temu pa so bile fevdalne države na Balkanu in ogrska država oslABLJENE zaradi notranjih nasprotij. Fevdalci so ozemlje raztrgali, se bojevali med seboj za oblast in tudi proti vladarjem, zato v odločilnih trenutkih ni bilo mogoče zbrati dovolj vojske proti Turkom.

(Po Inzkovi Zgodovini Slovencev)

Kadar začne naš župnik takole razlagati, je najbolje počakati, da vidiš, kaj se bo iz tega izcimilo. Vedno si izmisli kaj novega, da pri verouku ni nikoli dolgčas. Tudi tokrat nas je čakalo novo presenečenje. Namesto da bi nadaljeval z uro, nas je peljal ven. Na travniku, nedaleč od cerkve, smo se ustavili. Na eni strani je železnica, na drugi, čisto blizu, pa asfaltirana cesta. Po tirih je počasi sopihal tovorni vlak, po cesti pa so brzeli tovornjaki, avtobusi, osebni avtomobili in motorna kolesa. Na lokomotivi smo

videli strojevodjo, ki se je brezskrbno pogovarjal s svojim pomočnikom. Vlak pozna svojo pot, na cesti pa je povsem drugače; šoferji morajo neprestano paziti nase in na druge.

„Kaj je nevarneje: šofirati avtobus ali voziti vlak?“ je skoro zakričal naš župnik, da bi preglasil hrup.

Vsi smo kakor v en glas povedali, da je šofiranje vsekakor nevarnejše. Samo Brane ni bil teh misli. Povedal je, da ima on kljub vsemu raje avto. Njegov očka ima avto in lani so se skupaj odpejvali na morje.

„Zakaj ste šli raje z avtom kakor z vlakom?“ je vprašal župnik.

„Zato, ker ima vlak svoj red. Pelje te, kamor hoče, ustavi, kjer hoče, in gre lahko samo tja, kamor vodijo tiri. Mi smo z avtom sami izbirali pot in smo ustavljali, kjer smo hoteli.“

Naš župnik je povedal, da ima Brane prav. Vozilo na cesti je gotovo svobodnejše od onega na tirih. Na tirih si varnejši, na cesti bolj svoboden.

Tedaj sem rekel župniku: „Kaj pa pomeni tisto, ko ste dejali, da se živali vozijo po tračnicah, ljudje po cesti?“

Župnik se je ozrl naokrog in začel razlagati:

„Vidiš, Tonček, tisto kravo tam v ograji? Ali veš, da po naših travnikih raste nekaj sto vrst trav, ki jih krava niti ne povoha, kaj šele da bi jih jedla?“

Nisem vedel, pa tudi drugi ne.

Večkrat smo skupaj gnali na pašo, a tega nismo opazili. Župnik je povedal, da krava prav nič ne ve o koristnosti in škodljivosti posameznih vrst trav; vse dela po nagonu. Že skoti se tako, da neke trave je, drugih pa ne. Tudi pajek se izleže, odraste, plete mrežo, lovi muhe, ne da bi ga kdo vsega tega učil. Tudi on dela nagonsko. Živali imajo prirojene nagone, ki jih usmerjajo skozi življenje, kakor tračnice usmerjajo vlak. Niso svobodne in zato ne morejo grešiti. Tudi kazni seveda ne zaslužijo.

„Blagor jim,“ je vzkliknila Jožica in vsi smo se zasmejali. Vsi smo namreč vedeli, da je sinoči dobila nekaj krepkih, ker je odšla na potep brez dovoljenja. Tudi župnik je to vedel, zato je dejal:

„Kaj, Jožica, ali bi ti rada bila pajek?“

„Tisto ravno ne,“ je odkimavala Jožica, „še vedno mi je bolje tako.“

„Pa čeprav včasih pade kakšna batina?“ se je smejal župnik, Jožica pa je rekla:

„Bolje če jih včasih dobim, kakor da bi bila pajek!“

„Bravo, Jožica!“ je vzkliknil župnik. „Tudi Bog je tako mislil. Zato je ustvaril človeka. Živali se je naveličal, saj so delale le tisto, kar je sam hotel, drugega niso niti znale niti mogle. Bog pa je hotel imeti nekoga, ki bi bil sposoben reči bom ali pa tudi ne bom. In tedaj je rekel sam pri sebi: Naredimo človeka po svoji

podobi in sličnosti. Tako piše v svetem pismu. Ker piše, da je človeka ustvaril po svoji podobi in sličnosti, pomeni, da ima človek razum in svobodno voljo. Po tem je podoben Bogu.

Živali imajo nagone, človek pa je dobil svobodo. Nagone primerjamo tračnicam, svobodo pa široki cesti. Cesta vodi v različne smeri pa še ograje nima. Povsod lahko greš, a ne smeš povsod, ker je lahko nevarno. Kaj hitro lahko zletiš v jarek. Če ne spoštuješ prometnih predpisov, je nesreča tu. Lahko koga povoziš, prideš pod vlak, lahko z nekom trčiš, pa je konec prijetne vožnje.

Svoboda je lepa stvar, toda kdor je svoboden, tudi odgovarja za vse, kar naredi. Kakor je treba za vožnjo po cesti narediti šoferški izpit, tako je Bog tudi Adamu in Evo postavil na preizkušnjo, da bi videl, kako bosta vozila. To seveda pomeni, da sta morala opraviti izpit, kako bosta znala uporabiti svojo svobodo. Za začetek jima je postavil sam en prometni znak. Rekel jima je, da ne smeta jesti sadu enega drevesa v raju. Potem pa ju je pustil, da sta se mogla svobodno odločiti. V roke jima je potisnil krmilo njune usode. Prav kakor na šoferškem izpitu kandidat v tresočih se rokah drži volan in se za-veđa, da je vse odvisno od njega. V raju je vse skupaj krenilo narobe. Eva je takoj zavila v prepovedano smer, Adam pa se je zaletel na njo. Prav kakor bi z novim avtom zleteli s ceste.

Dobro sta se zaletela. Pri trčenju sta precej razbila telo in dušo. In oboje sta prav tako pokvarjeno prenesla na vse ljudi. Zato smo vsi skupaj nekoliko narobe nasajeni. Kakor bi vozili star avto, ki je bil večkrat karamboliran, a nikoli v redu popravljen. Volan nosi po strani, kolesa neusmiljeno treskajo po luknjasti cesti, motor kašnja in tako naprej. Mučimo se na vse načine, toda vsak izmed nas mora pred Bogom opravljati podoben šoferški izpit, na kakršnem sta padla Adam in Eva.

Zato tudi prihajamo k verouku, da bi si dobro zapomnili prometne znake. To so božje zapovedi. Kadar se jih naučimo, moramo vaditi, da bomo znali po njih živeti. Dokler smo mladi, nam pomagajo starši in kateheti, pozneje pa se bomo morali znajti sami in bomo tudi sami odgovarjali zase. Toda kdor je naredil ta šoferški izpit pred Bogom, kdor je vozil skozi življenje in spoštoval vse božje zapovedi, ta bo po vstajenju dobil popolnoma nov in brezhiben avto: vstalo in poveljčano telo.“

Tako nekako je govoril naš župnik. Naš očka se je zelo čudil, ko sem mu pripovedoval, da smo se pri verouku učili o šoferškem izpitu. Tudi babici to nekako ni šlo v račun. Očka pa je bil vesel, ker je tudi on šele pred kratkim dobil vozniško dovoljenje. Babica se je še malo jezila, češ da vse skupaj res nima nobene zveze z veroukom. Jaz pa mislim, da je to ze-

v družini

ZAKONCA IN OTROK

V zadnjih dveh razmišljanjih smo videli, kako našim vernim zakoncem manjkata predvsem dve stvari: pogovor med možem in ženo ter pogovor med njima in Bogom. Vir vseh zakonskih in verskih težav izhaja iz te pomanjkljivosti ali — če se pogovarjata in molita — bogastvo ljubezenskega življenja med zakoncemata ter med njima in Bogom. Vsaj enkrat na mesec si vzemita resnično čas drug za drugega in za Boga, potem bosta res mož in žena, res krščanska zakonca.

Pa še nekdo kar kriči po vsem tem — to so vaši otroci. Tokrat naj bi se malo pomenili o njih, seveda ne zadnjič. Morda ste komaj čakali pogovora o otrocih, saj so vendar oni vaš zaklad, vaša velika spodbuda, vaš veliki trud in velika skrb, skratka — vaša ljubezen. Zanimivo in razumljivo, kako ste starši občutljivi za svoje otroke in kako mehki ste, kadar gre zanje. V tej svojih ljubezni do otrok ste menda

---

lo zanimivo. Vse več ljudi kupuje avtomobile, otroci pa veliko več znajo o znamkah in tipih avtomobilov kakor o katekizmu.

Živko Kustić

najbolj ranljivi in najbolj dostopni. Ni čudno, saj so del vas. Res, otroci so velikanska vrednota.

Celo tvarno veselje ne premore vrednosti enega samega otroka. Jezus trdi še več, da je namreč vsak otrok neka ponovitev samega Boga-človeka: „Kdor sprejme enega teh najmanjših, mene sprejme.“ V trenutku spočetja se vsakokrat sproži začetek večnosti enkratnega, neponovljivega, nezamenljivega, od Boga hotenega in neškončno ljubljenega bitja človeka, za katerega je Kristus umrl in vstal. Res bi lahko v duhu pokleknil pred vaše otroke, ki so človeška podoba duha, po krstu pa posoda Sv. Trojice, božji sinovi, Kristusovi bratje, dediči nebes. Pravi slavospev, dolg in blesteč, bi lahko zapeli tem manjšim in večjim vašim otrokom, pa še ne bi izrekli in dojeli vsega,

kar vsebuje en sam, četudi morda — pohabljen otrok.

Leto otroka je hotelo spomniti vse ljudi vseh prepričanj in ver, kako so otroci edini resnični zaklad in edina prihodnost človeštva. Mi kristjani pa poleg tega ali onega leta otroka poznamo dve krščanski tisočletji otroka, ki ju je začel Kristus, ko je stopil na zemljo kot otrok in bo zaključil tisočletja otroka kot Marijin sin na sodni dan.

A glejte, prav zato, ker so otroci vse to, moramo imeti jasno v zavesti, da kakorkoli so duševno-telesni del staršev, vendar niso njihova lastnina. Posojeni so, dani v oskrbo, pa bodo odvzeti, kajti če so normalno rasli in se razvijali, morajo nekega dne zaživeti popolnoma samostojno.

Kako se včasih kaže lastninski odnos do otrok pri vas starših! Hoteli bi tisti spol otroka, ki si ga sami iz nekih razlogov želite. Kakšen nesmisel pravzaprav, ko vendar noben človek ne ve in nikoli ne bo vedel, kaj bo iz prihajajočega otroka, pa naj bo moški ali ženska. In kdo bi si upal prevzeti odgovornost za ta ali oni spol in zato za poseben način življenja bodočega otroka-človeka, moškega ali ženske? —

Kako so včasih starši razočarani, ko opažajo pri „svojem“ otroku tuje poteze. Že poteze starih staršev ali kakšnega sorodnika se jim zdijo nekoliko tuje in neka-ko krivične, kaj šele, če jim vsaj v mislih uide beseda: „Le kje si se vzel ali vzela, midva nisva ta-

kšna!“ — Pa ko se otroci odločajo za šole in poklice, se neredko dogaja, da bi se starši radi v svojih otrocih ponovili ali še bolj razvili. In če se to ne zgodi, jih prevzame trpek občutek. — Celo pri izbiri bodočega življenjskega tovariša bi hoteli hčeri ali sinu izbirati tistega, ki je njim všeč, kot da bi se oni poročali. — Nekateri misel na starost blažijo z upanjem, da bodo otroci njihova radost v onemoglosti. Kakorkoli je res, da bi vsak otrok moral na neki način skušati vsaj malo povrniti svojim staršem vse tisto, kar se vrniti ne da, s skrbjo zanje, ko bodo v starosti te skrbi še posebej potrebni, je vendar tudi res, da ni dobro na to preveč računati ali celo otroka zato sprejeti. Otrok je sam sebi namen, pozneje kot odrasel pa mora živeti iz sebe za druge.

Ob razmišljanju o otroku se seveda kar samo ponuja vprašanje števila otrok. V letu ali celo stoletju otroka, kot nekateri imenujejo 20. stoletje, moramo ugotoviti, da današnja zahodna civilizacija z vsemi svojimi negativnostmi otroku ni naklonjena. Pomislimo na onesnaženje zraka, vode in okolja sploh; na mestno stisnjenost v beton in asfalt; na trušč in naglico; pa na miselnost, da je treba čim bolj uživati, a otrok ni ravno najlepša prilika za čim večje uživanje; in na neki strah, čemu rojevati otroka danes za tak svet in take vojne...

Kristjani vemo, da so danes pri-

like res mnogokrat težke, morda še posebej zaradi stanovanjske stiske, otroškega varstva in zaposlenosti matere. Pa vendar ne pozabljam na vse našteto o veličini in vrednosti vsakega otroka. Značilno je mnogokrat, da ravno versko poglabljeni ljudje začutijo željo po še kakšnem otroku ali pa nenačrtno prihajajočega sprejmejo z ljubeznijo. Opažamo rast zanimanja in ljubezni za otroka pri mnogih vernih Slovencih, pa tudi tistih, o katerih vernosti ne vemo. Tudi oni znajo mnogokrat zaslutiti vrednost otroka.

Kako je vsakdanja skrb za otro-

ka, od plenice do šolskih knjig, od neprespanih noči in solza ter skrbi pravzaprav težka, dolgotrajna, utrujajoča, nehvaležna stvar! Pa vendar skozi vse to prebija veličina otroka, človeka. Vsa čast vam, starši, ki se ne ustrašite tega bremena. Skriti junaki ste in dobrotniki človeštva!

Bog je postal otrok, da bi otroci postali božji sinovi. Gospod, tisočkrat ti hvala za ta otroški zaklad! V tvoje vsemogočne in ljubeče roke ga izročava.

Vital Vider

O VERSKEM ŽIVLJENJU IN VERSKI VZGOJI V DRUŽINI

Nekaj misli o zakonu

Priključimo si na kratko v spomin, kaj je po božji zamisli bistvo zakonske zveze med možem in ženo, kakšna sta njen namen in naloga, da bomo vse dobro še in še premišljali in ohranjali v spominu.

O tem nam jasno govori na prvih straneh sv. pismo stare zaveze. Tam v prvi Mojzesovi knjigi (I Mojz 1-26) beremo: Bog je rekel: „Naredimo človeka po svoji podobi, nam sličnega; naj gospoduje ribam morja in pticam neba, živini in vsem zverem zemlje in vsej laznini, ki lazi po zemlji!“

In Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, po božji podobi ga

je ustvaril, moža in ženo ju je ustvaril. Bog ju je blagoslovil in Bog jima je rekel: „Rodita in se množita ter napolnita zemljo; podvrzita si jo in gospodujta ribam v morju in pticam neba in vsem živim bitjem, ki se gibljejo na zemlji!“

In v 2. poglavju iste knjige poroča sveto pismo o stvarjenju raja, kamor je Bog postavil človeka in govoril (18): „Ni dobro človeku samemu biti; naredim naj mu pomočnico, njemu primer- no.“ — In Gospod je naredil iz rebra, ki ga je vzel človeku, ženo ter jo privedel k človeku. In tedaj je rekel človek: „To je zdaj kost iz mojih kosti in meso iz mo-

jega mesa: ta se bo imenovala možinja; kajti iz moža je vzeta. Zaradi tega bo zapustil mož očeta in mater in se bo držal svoje žene in bosta eno telo.“

In Jezusa, ki je prišel dopolniti Očetovo postavo, so farizeji, ki so ga skušali, vprašali: „Ali je možu dovoljeno ženo odsloviti iz katerega koli vzroka?“ In Jezus jim je odgovoril: „Ali niste brali, da ju je Stvarnik od začetka ustvaril kot moža in ženo in rekel: 'Zaradi tega bo mož zapustil očeta in mater in se bo pridružil svoji ženi in bosta oba eno meso. Zatorej nista več dva, ampak eno meso. Kar je torej Bog združil, tega naj človek ne loči.'“

V teh besedah je združeno vse, kar je bistveno za zakon, njegov namen in njegovo dolžnost. Zakon je življenjska nerazdružljiva zveza enega moža in ene žene. In kako vzvišen je njegov namen! Bog je prvemu zakonskemu paru dejal: „Rodita in množita se ter napolnita zemljo!“

Kako odlična je ta njuna naloga! Rodita naj! Napolnita naj zemljo! Bog se ni odločil, da bi sam ustvaril ali ustvarjal nove ljudi in z njimi napolnil ali napolnjeval zemljo. To nalogo je prepustil človeškemu paru. Dá — saj je to podobno kot pri rastlinah in živalih. Toda — ob vsakem spočetju Bog novemu, spočetemu človeku „vdihne“ neumrljivo dušo, ki ga loči od vseh drugih živih stvari in ga dviga neskončno nadnje. In to človeško bitje, ta novi človek, spočet v materinem

telesu ne bo minil kot premine rastlina in žival, marveč njegova duša bo po smrti, po končanem zemskem življenju odšla v večnost k Bogu... Kajti človek je bil ustvarjen po božji podobi!

Kako sveta je zares ta naloga: roditi in pripraviti svojega novorojenega otroka za čim popolnejšo zemsko in za večno življenje v nebesih! In ta naloga je izročena — človeku, človeškemu zakonskemu paru! — — —

Zato izjavlja 2. vatikanski cerkveni zbor v svoji konstituciji „Cerkve v sedanjem svetu“ (51/1): „Bog, gospodar življenja, je namreč zaupal ljudem vzvišeno nalogo ohranjevati življenje, nalogo, ki naj jo spolnjujejo na človeka vreden način. Zato je treba življenje takoj od spočetja naprej varovati z največjo skrbjo. Splav in usmrnitev otroka sta gnusna zločina.“ (Ta zadnja obsodba je še poglavje zase, ki zahteva posebnega obravnavanja!)

Spočeti in novorojeni otrok naj bo tedaj po božji volji čim popolnejši, čim svetejše pripravljen za večno blaženost v nebesih, pri svojem Stvarniku, po čigar podobi je bil ustvarjen, ko mu je ob spočetju Bog vdihnil neumrljivo dušo. Zatorej je jasno, kako je bodočnost otroka odvisna od zakona, od staršev, od družinskega okolja, v katerem je bil rojen in se v njem razvija ter dorašča v dozorelega človeka.

Zakonca se morata torej z vso sveto resnostjo zavedati, kako odločilno je od njiju odvisna bodoč-

nost njunih otrok in tudi še naslednjih rodov! Zato 2. vatikanski koncil v svoji konstituciji „Cerkev v sedanjem svetu“ (47) uči: „Zdravje osebe ter človeške in krščanske družbe je globoko povezano s srečnim stanjem zakonske in družinske skupnosti.“ In povsem razumljive so nam potem tudi besede v naslednjem odstavku (48): „Po sami svoji naravi sta ustanova zakona in zakonska ljubezen naravnana na roditev in vzgojo otrok in dosežeta v njih tako rekoč svojo krono“. V 50. odstavku pa konstitucija ponavlja: „Zakon in zakonska ljubezen sta po svoji naravi naravnana na roditev in vzgojo potomstva. Otroci so zares najodličnejši dar zakona in kar največ prispevajo k blagru staršev. Bog, ki je dejal: „Ni dobro človeku samemu biti!“ in je od začetka človeka ustvaril moža in ženo, je človeku hotel dati neko posebno dolžnost pri svojem ustvariteljskem delovanju in je moža in ženo blagoslovil z besedami: „Plodita se in množita!“ —“

Ob teh ugotovitvah samo še in še premišljujemo, kako pomembno je za mladega fanta in dekleta, ki si iščeta svojega zakonskega druga, da imata pred očmi besede „da bosta eno“! Gre za to, da spozna vsakteri pri svojem izbranim drugu njegov svetovni nazor, njegov odnos do verskega življenja in značajne sposobnosti medsebojnega usklajanja, se pravi, da se bosta v bodočem skupnem zakonskem in družinskem vsakdanjem življenju znala, mogla in ho-

tela drug drugemu prilegati in se vraščati v medsebojno skladnost in soglasje, da bosta „eno“ — tudi duhovno!

Naj te misli ponovimo z besedami prelata dr. Alojzija Odarja, ki je zapisal v „Duhovnem življenju“ 1952, na str. 137:

„Danes se splošno toži, da je družina v nevarnosti... Družina sloni na nerazvezljivem zakonu. Zakon pa ni samo zakonita spolna zajednica, marveč popolna skupnost življenja med možem in ženo... Zakon drugačen biti ne more. Nujno je nerazvezljiv. Takšen zakon ustvarja pravo podlago za družino. Družina ni le skupno prenočišče, skupno stanovanje, skupna miza, prijateljska družba, marveč veliko več. Zakonca in njuni otroci sestavljajo družino. Med zakoncema velja popolna skupnost, ki je edinstvena. Duši se morata združiti v zakonu prej in bolj kot telesi...“

Kolikokrat mladi ljudje dandanašnji v tem oziru grešijo, ko sklepajo zakon brez predhodne resne priprave in treznega premisleka!

Od te medsebojne skladnosti v svetovnem nazoru, verskem prepričanju ter intimnem medsebojnem spoznavanju raste njuna ljubezen in sreča, kar je glavni temelj njune najvažnejše življenjske naloge: vzgoje lastnih otrok.

Vsak mlad fant in vsako mlado dekle, ki se želi poročiti, se mora zavedati — kakor v svoji knjigi „Zakonca — se poznata?“ opozarja Vital Vider — da ne izbira vsak samo zase, „ampak izbiraš tudi

V.

Vsak dan v tednu smo spravljali otavo. Nalagali smo jo na voziče, s katerimi se je težko vozilo po slabih potih. Tu in tam smo se morali kar vsi postaviti, da se ni voziček zavrtel po bregu. Trpeli smo in trudni smo legali spat.

---

očeta in mater svojim otrokom“. Knjiga je vsem mladim poročnim kandidatom izredno priporočljiva! (Zakonca — se poznata? — V. Vidler, župn. urad Pobrežje, Maribor, 1974).

Osnovne važnosti in pomembnosti je tedaj, da se bodoča zakonca temeljito poučita o bistvu in nalogah zakona, se medsebojno čim globlje spoznata in uskladita, se temeljito in z vso resnostjo pripravita na to tako važno in pred Bogom odgovornosti polno življenjsko pot.

Božidar Bajuk

Z nedeljo je prišel shod na Gori. Zjutraj je bila maša in ob desetih tudi. Kdor je bil zjutraj v cerkvi, je ostal potem doma. Kar je bilo mladega, je hitelo k desetemu opravilu.

Pri Presečnikovih sta najprej odrinila oče in mati s postavnostjo, ki je last pametnih ljudi. Nato sta odšla Danijel in Liza. Že v veži sta se prepirala, in ta prepir se je vlekel z njima, ko sta bila že daleč od hiše. Danijel je hotel, da bi mu dala Liza nekaj denarja, Liza pa se je temu z vso odločnostjo ustavljala. Do Gore je hlapčič brez dvojbe iztisnil zahtevani goldinarček iz starikastega dekleta in gotovo je tudi, da ga je potem zapil.

Pred hišo sem čakal, da pride Meta. Sicer pa ni bilo dogovorjeno, da bova skupaj hodila. To pa se je samo ob sebi umelo; nikomur se ni čudno zdelo, ne očetu ne materi. Ni je hotelo biti iz go-

renje hiše, kjer se je nekje — kamric in čumnat je bilo tam gori vse polno — oblačila.

Kar se tiče moje osebe, sem jo bil zavil v oblačilce, času in kraju jako primerno. Posebno je bilo to oblačilce primerno kraju, ki leži — kakor veste — že pošteno visoko v hribih. Kdor lazi po hribih, mu je nositi posebno obleko, kar tudi veste. Že nekaj let sem lazil po gorah, zatorej mi v tem oziru ni primanjkovalo ničesar potrebnega. Prav nič se mi ni čudno videlo, nasprotno, zdelo se mi je edino pametno, da sem paradiral pred Presečnikovo hišo, kakor bi se odpravljaj na Begunjsčico ali na Kredarico. Na nogah sem rožljaj z dobro zažebeljanimi čevlji; meči pa sta tičali v sivih nogavicah, ki so segale do kratkih hlačic, bingljajočih mi okrog nagih kolen. Vsej tej krasoti se je pridružil še temen suknjič, zadaj narejen na ploh. Ni mi treba še posebej povedati, da mi je čepel na glavi obrabljen in zasvaljkan klobuček, in sicer s krivci, kakor hribolazcu pristojé.

Živel sem v prepričanju, da sem jako pametno, jako okusno in predvsem tudi jako praktično oblečen. Ni mi prihajalo na misel, da sem podoba, kakor v teh krajih morda še nikdar nastopila ni in katere velika smešnost prebivalstvu ne bo odšla. Vtisom smešnosti so naši pogorci jako dostopni!

Končno je Meta vendarle prilezla iz hiše.

„Kje vendar tičiš?“ sem se zajezil. „Na Gori se že ta dolga zvo-

ni, midva pa se še odpravila ni-sva.“

„Dosti je še časa,“ se je kratko odrezala, „pol ure, pa bomo gori.“

Takrat je opazila moje do kolen segajoče nogavice — dolge nogavice je smela v pogorju samo ženska nositi — bingljajoče moje kratke hlačice in moj od zadaj široki deski podobni suknjič, pa se je skoraj do tal sklonila, tlesnila z rokami in se nato začela na tak način smejati, da so ji kar solze lile po licih.

„Kakšen si vendar? Vsa Gora se ti bo smejala! Kdo more s takim hoditi?“

In zopet se je spustila v smeh. Nič mi ni pomagalo: v največji hitrici sem se moral preobleči in odložiti hribolazniško svojo slavo. Samo posvaljkljani klobuček je dobil milost v njenih očeh, in to zaradi krivcev, ki so bili deključ vseč.

Na drugo stran pa ne morem zamolčati, kako se je bil ta spakček sam oblekel in napravil.

Takrat v kmečkih hišah še ni gospodarila tista zoprna gosposčina, s katero se danes pačijo naša dekleta. Če se v Poljanah postaviš na brv pred cerkvijo, pa ti prihajajo z bluzami, in vrag naj me vzame, če ni vsako leto več klobukov na ženski strani. Na nogah, ki se včasih merijo z velikostjo čolna, pa se bleste beli ali še celo zelenkasti čeveljčki. Človek bi najrajši skočil z brvi v Ločilnico, da bi mu ne bilo treba gledati, kako se deklice trudijo, da postanejo v

mladih letih prave grdobe. Morda nam pridejo še srečni časi, ko bodo naša dekleta s klobukom na glavi vodo nosila, v zadrgnjenih modrcih pa plela žito in korenje!

Meta te šege ni poznala. A vzlic temu se je bila napravila, kot je napravljen oltar pri največjih cerkvenih slavnostih. Nosila je svetlosovo kamrikasto krilce, na katerem sta se počez vlekla dva v zobce nabrana rumena trakova, da se je videlo, kadar je korakala, kakor bi se vili po kamriku dve rumeni kači. Okrog obraza je imela modro rutico, ki jo je bila pod vratom prav lahno zavezala. Pri prvem koraku ji je zdrsnila na ramena, da se je v vsej krasoti odkrila lepa glava. Svetle lase si je bila prevezala s trakom iz črnega žameta, kar se ji je prav čedno podalo, skoraj še bolj nego glavnik iz rumene kovine, ki je gledal kot žareča krona izmed plavkastih kit. Mojo posebno pozornost je vzbujala zelenkasta surovosvilnata ruta, ki si jo je bila ovila okrog vrata. Ta vrat pa je cvetel izmed nežnih belih špic kakor ženinček, ki poganja v svečanu med belim snegom. Ta svilnata ruta je bila pripeta za tilnikom, da se je ondi napravljala ljubka jamica, pripeta pa je bila tudi spodaj, kjer sta že silili na dan rožnati dve gredici, o katerih bi bila nepotrebna vsaka daljša pripomba. Kadar se je prestopala, so završala okrog Mete spodnja krila, in kadar je predaleč stopila, so se zasvetile nogavice in prikazali se čížemčki, prikladni vsaki gosposki nožici. Recite, kar

hočete, bila je zala kot roža v maju.

Prav zelo sva morala pospešiti svojo hojo. Dospevši k cerkvi, pa vendar nisva še prav nič mudila. Zbrana je že bila velika množica. Ta je postala med štanti v bregu na levo od cerkve. Prodajala se je obleka, ponajveč pa sladke reči. Ali pred mašo se še ni kupovalo; še celo Veharjev Nace iz Delnic ni imel kaj posla. Stal je kakor rabelj tik klade, v katero je bila zasekana ostra sekira. Tu so se sekali štruklji. Če si mehko, pokonci postavljeno blago z enim udarcem presekalo, bilo je tvoje; če se ni posrečilo, moral si plačati, štrukelj pa je ostal Nacetu. To sekanje je tisti dan na Gori povzročalo največje zanimanje.

Skoraj med zadnjimi sta prišla Šimen in Luca. Ta je nosila pečo brez špic, nad obleko pa star, rjavkast raš, ki je bil spredaj na dveh mestih nazaj pripet, da se je kazala rdeča podloga. Bila je to vroča stara obleka za stare ženske in že tedaj precej redka.

Kakor dvojce plahih ščenet sta se približala cerkvenim vratom. Tam je Kalar, bled kot stena, odstopil od moških, s katerimi se je razgovarjal. Stopil je pred Šimina. Množica je takoj postala radovedna in pritislila k mestu, kjer sta stala Kalar in Skalar. Luca je v strahu zanihala: „Za božje rane, vsaj pred cerkvijo nama daj mir!“

Oni pa je razločno in glasno spregovoril:

„Krivico sem ti delal in sedaj

mi v imenu svete Trojice odpusti in pozabi!“

Šimnu se je povedila čeljust in lovil je Kalarjevo roko:

„Vse je pozabljeno, Luka, vse je pozabljeno! Hvaljen bodi Jezus Kristus!“

Množica je napravila prostor in z roko v roki sta prekoračila prag gorske cerkve. Ves čas je Šimenj ponavljal: „Vse je pozabljeno, vse je pozabljeno.“ Luca pa je od nekoč iz obleke potegnila molek ter premikala med prsti debele njegove jagode.

To je bila prva senzacija shoda na Gori. Druga je nastopila po maši. A bila je manj ginljiva in zame nečastna.

Gorska cerkev je bila že v otroških letih vrhunec mojim željam. In res, ko sem dobil prve hlačice, me je vlekla mati na malega šmar na dan na Goro. Težko sem hodil, žejo sem trpel, a vse je bilo pozabljeno, ko me je mati v cerkvi tik sebe imela. Veroval sem v nebesa in mislil sem, da sem tisti dan vsaj v prednebesih.

Globoko me je zanimala ob strani na zidu velika freska, kjer je gonil sv. Jurij konja proti velikemu zmaju. In ta zmaj — prava peklenska prikazen — je bila zame najpomembnejša točka. Še bolj sem ga občudoval kot devico, ki je tičala za zmajem ter kazala največjo grozo. To devico naj bi bil rešil sv. Jurij s svojim naskokom. Legenda sv. Jurija se je predstavljala torej v največji naivnosti, a vzlic temu zelo dobrodejni naivnosti.

Mogočno konkurenco tej sliki je ustvarjal veliki oltar, na katerem je kraljevala Naša gospa z Gore. V zidu za oltarjem je bilo napravljeno okno iz rumenega stekla, in kadar je sonce zasijalo, je bilo videti Marijo, kakor bi se kopala v samem zlatu. Po moji takratni sodbi se sploh mi moglo na svetu kaj lepšega nahajati.

Ko je nato stopil pred oltar mašnik v srebrnem plašču, ko se je po božjem hramu kadila vonjava in so na koru zapele pevke, sem bil trdno prepričan, da prebiva v naši sredi Bog in da bo njegova mati zdaj in zdaj stopila s trona, ki je bil obdan z rumenimi sončnimi žarki.

Tudi danes je bila cerkvica polna. Na steni je še vedno reševal sv. Jurij svojo devico in na čeladi je še vedno nosil velika štrucova peresa. Tudi Mati božja je kraljevala v svojem zlatu. Od oltarja so se kadile vonjave in na koru je pela Žganjarjeva Urša: „Ko v jasnem pasu primiglja...“ Kje pa so bili moji nekdanji občutki?

Sv. Jurij se mi je videl, da je slabo slikan, in devica, ki jo je reševal, je imela pravzaprav obraz brez vsakega življenja. Mati božja v svojem rokokojskem tronu je bila slabo izrezljana in prekričene barvami prevlečena. Vrhu tega je bil nerodni cerkovnik ubil rumeno šipo v oknu, da se je videla luknja, ki je močno motila zlati svit okrog sv. Device. Žganjarjeva Urša pa se je včasih bolj drla nego pela.

Žalibog, da ni dano človeku, da bi ostal otrok vse svoje življenje!

Božjo besedo nam je tisti dan na Gori oznanjeval gospod Jakob, kaplan v Poljanah. Ko je stopil na prižnico, sem mislil, da ga ne bo nosila. Ker je bil dolg, sem se bal, da mora z glavo vzdigniti strešico nad seboj. Ali vse se je uredilo. Gospod Jakob je pričel množici govoriti preprosto, naravno in lahko umljivo. Politika se takrat še ni mešala v cerkvene govore, zato je gospod kaplan o nji molčal. Razložil je kmetu, kako gospodarstvo zahteva, da se mu njivica boljšaj od leta do leta, njegov večni blagor pa zopet zahteva, da se mu boljšaj duša od dne do dne. To misel je gospod Jakob tako čedno razpredel, da se je vse lepo ujemalo. Ko pa je pri koncu poudarjal, da se nam duša silno poboljša, če izženemo iz nje sovraštvo, in da si človek prisluži najlepši venec pri Bogu, če odpusti sovražniku, ki mu je delal krivico, je stal Šimen Skalar zbrani srenji pred duhom, in src se je polastilo globoko ginjenje. Doli pri vratih je na ženski strani nekaj viknilo, ta vik se je takoj ponovil pred oltarjem in potlej v sredi: v hipu je bilo ženstvo v joku. Dobro si oznanjeval božjo besedo, gospod Jakob.

Po opraviilu sem čakal, da se je cerkvena izpraznila. Ko sem stopil na sonce, so v stolpu še vedno nabijali, da je odmevalo od Blegaša in Mladega vrha. Pri Veharju se je že sekalo in pri štantih je bilo že precej razprodaje.

Cerkovnik je imel ta dan nekako divjo gostilno, kjer si dobil juhe in kruha. Kdor ni imel sredstev,

da bi šel k Posevčniku, ki je imel na Malenskem vrhu boljšo in dražjo gostilno, je ostal pri cerkovniku.

Na stopnicah pri mežnarju sta sedela Šimen in Luca. Med njima je stala široka in globoka posoda z juho, to se pravi, s kropom, po katerem so plavali redki cinki masti. V to posodo je drobila Luca bel kruh. Te posode bi pri sedanjem slabotnem rodu štiri glave ne premagale, ona dva pa sta jo hitro izpraznila.

Luca me je zagledala in opazil sem takoj, da je v hudi zadregi, ker sta mi bila dolžnika, a sta vendar tako razkošno živela. Nekaj se je opravičevala, a nisem ji dal govoriti. Sreča današnjega dne je nji in Šimnu sijala raz obraz. Povem pa vam, kakor je bila grda, v tistem trenutku se mi je videla lepša od vas gosposkih žensk, in naj ste zavite v svilo in žamet!

Slovenska kmetica, še vedno te premalo spoštujemo! Podobna je muli, ki ogarana in odrgnjena vozari po andaluškem skalovju! Pridna si pri delu, vedno si v skrbeh, da bi se ne podrl kak vogal hiše, da bi mož preveč v pivnice ne znosil, da bi se otroci ne spridili. Malo imaš od življenja, uboga ti mučenica! A tvoja je vendar zasluga, da je tlačena in raztrgana slovenska domovina skupaj ostala. Te domovine prvi steber si ti, slovenska kmetica, ki spiš navadno na slami in pod raztrgano odejo ter ješ, kar možu in otroku ostane! —

V bližini sta čakali Meta in Liza.

„Ali boš nama kaj kupil?“ je vprašala zadnja sladko.

„To se ve!“

Meta pa je nekako v strahu spregovorila:

„Stopimo v stran, tam prihajajo Posavčevi.“

In res so prihajali Posavčevi iz Martinovega sela. Štebale visoko čez kolena, kamižolice ob rami, na telovnikih pa debele gumbе, ki so se svetili kot srebro. Trije bratje so bili: dva dve kladi, tretji pa dolga dreta. Ta je bil Urbel, ki je nekaj za Meto gledal in lazil. Imenitni razsajavci po shodih in pivnicah, za tepež pa, kakor boste kmalu videle, zanič.

Stopili smo pred njimi v stran. Najprej sem kupil vsaki ruto, da se z njo spravi, kar jima nakupim. Na tem mestu je prodajala Maruša s Selške doline svoj mali kruhek. Ponujala je iz malega kruhka konje, peteline in velika srca. Največje tako srce je ležalo v sredi in z umetnim cvetjem je bilo čez in čez prepreženo, da se je vse treslo, če si vzel v roko ta ponosni izdelek Maruše iz Selške doline. Med cvetjem je tičal bel listek, kjer so bili zapisani Jenkovi verzi:

„Snoči je jokala,
dan's ni vesela,
to bo še stokala,
starca je vzela.“

Morda niso bili ravno Jenkovi verzi, ali nekaj takega podobnega je bilo.

Omenjeno srce sem kupil Meti,

manjšega brez cvetja pa Lizi. Nakupil sem potem še drugih slaščic. Tu in tam smo se smejali nad napisi, ki niso ravno okusni in tudi ne priporočljivi. Bili smo pri najboljšem delu, kar zahrope za mano raztrgan glas:

„Lisica, lisjak sta pila tobak!“

To je tulil Urbel; drugi dve kladi pa sta še bolj skrhano nadaljevali:

„Tobaka ni b'lo, sta pila vodo!“

Lisica! V meni je zaledenela kri. Zadnja kaplja krvi je izginila tudi Meti s cvetočega obraza in ustni sta ji bili beli kot vosek. Culica z mojim velikim srcem ji je zdrknila iz rok ter padla na zemljo.

Urbel je še enkrat zakrutil:

„Lisica, lisjak sta pila tobak!“

V meni se je zbudila zver, ki tiči v vsakem človeku. Pri olikancu tiči sicer v temni ječi, ali gorje, če jo prebije! Meni jo je tisti dan prebila. Obrnem se ter vprašam srepo, komu velja to.

„Komu?“ se zasmije Urbel. „Tebi in lisici, ki lazi s teboj! Pa tudi krivce boš dal sem!“

Že je stezal koščeno roko po mojem klobuku. Meni se je ulegla rdeča megla pred oči. Z vso veliko svojo močjo — tačas sem bil prvi ljubljanski telovadec — sem ga usekal po režečem se obrazu, da je v hipu izgubil ravnotežje ter z dolgim svojim telesom treščil Maruši iz Selške doline v bogato zalogo malega kruhka.

Nato sem bil bliskoma pri bratih, ju železno pograbil za tilnik, z glavama nekoliko pozvonil, da je tlesknilo in da sem kar videl, ka-

ko so se delale bule. Pri tem sta jima kastorca daleč proč odletela. Nato sem še vsakega posebej očevaljal, da ju je zaneslo po bregu, kjer sta lovila svoje kamižolice in lovila z roko tudi po travi, da bi se ujela, kar se jima je končno posrečilo. Potem pa sta se spustila v beg.

Tudi Urbel se je medtem izvil iz desak in količev, popadel kloboček in kamižolico ter jo med krohotom množice popihal nizdol, kakor da bi ga sapa nosila.

Bili so kričači, ali korajžjo so imeli samo v hitrih nogah!

Zgodilo se je torej. Doctor u-triusque iuris — strokovnjak zasebne in cerkvene pravice se je stepel pri cerkveni slavnosti ter nastopil junaško, da mu nasprotniki še krivcev vzeti miso mogli. Večje slave v pogorju doživeti ne moreš! Ko pa sem prišel k zavesti, me je kar mraz preletaval in sram me je bilo, da si nikomur nisem upal pogledati v obraz. Končno sem pa le dvignil pogled proti njej, ki je bila pravzaprav povod vsemu pretepu. Iz njenih oči mi je žarelo nasproti največje občudovanja in vsa srečna je vzdihnila:

„Grozno zal se mi zdiš!“

Žel sem torej največje priznanje, ker je v pogorju grozno ali strašno vrhunec, ki se sploh doseči da.

Prigugal se je tudi Danijel. Z junaškim pogumom je pograbil kastorec na tleh ter ga zalučal za onimi, ki so bežali.

„Da boste kaj na glavi imeli,“

je vpil, „kadar vas postavijo za strašilo v turščico!“

Tudi Jakopin se je oglasil:

„Hoj, prav, da bodo vedeli ljudi v miru puščati.“

Danijel pa se je obrnil še k meni, rekoč: „Dali smo jih!“

Ali vse to mi ni dalo novega poguma in še vedno hudo potr sem hodil z Gore na Malenski vrh.

Med potjo me je vprašala Meta sramežljivo:

„Kaj če biti, kar je napisano na srcu?“

Čmerno sem odgovoril:

„Kaj če biti? Če mlada starega vzame, joka potem. Drugega biti ne more.“ In dodal sem: „Če mene vzameš, pa boš tudi jokala!“

V stran je obrnila obraz in ničesar ni več govorila.

Pri Posevčniku se nam je pridružil gospod Jakob. Niti z besedico ni omenjal pretepa, pač pa sva se živo spominjala časov, ko sva skupaj tičala na klopek ljubljanske gimnazije. Bil je močan in na svojo moč ošaben. Ta ošabnost ga ni minila, ko je že mašo bral in kaplanil v Poljanah. K Sovri na Videmski prod sva hodila ter zbiralala ploščate kamniče. Potem sva se postavila na cesto pred Vidmom in tekmovala, kdo dalje vrže. In ploščati kamnički so žvižgali čez visoko cerkveno streho. Vsak sva si pripisovala zmago; prepir pa je rešil gospod Jernej, ki je prisopihal izpod poljanskega stolpa ter si enkrat za vselej prepovedal, da bi s svojimi kamenčki razbijala opeko na župnišču ali pa še celo šipe pri škofovi sobi.

Gospod Jakob ni hotel delati nikomur zgage. Ker je vedel, da bodo plesali, je takoj, ko je bil obral nekaj suhega mesa, odšel.

Plesali so na Posevčnikovem skednju. Takoj po odhodu gospoda kaplana je začelo škripati s tega poda. Koželjevec iz Murave se je poskušal na klarinetu, Klepač iz Četene ravni pa je obdelaval harmoniko. K tej ne posebno prijetni godbi so vlačila dekleta svoje fante. V pogorju je namreč stara navada, da plesice silijo k plesu in da se dajo plesalci prositi. Tako sem opazil, da se Danijel ni hotel prej zasukati, dokler mu Liza ni dala za bokal vina.

Jaz sem ostal zvest svoji mestni šegi:

„Meta, ali greva?“

Obrnila se je proti Barbi: „Mati?“

„No, ja le!“ je ta odgovorila.

Plesal sem z njo. Pričetkom se ni hotela k meni nasloniti, ali kmalu se je vdala in slonela mi je na prsih, da sem kar čutil, kako ji je utripalo srce. Čudno je, kako ve to ženstvo v pogorju plesati. Kdaj se plesanja nauči, kje se ga nauči, kdo ve? Pleše ti pa, kot da je ustvarjena za ples.

Ko sva doplesala, sem peljal Meto po stari šegi k mizi ter ji natočil vina v kupo. Le malo je namočila ustne, po vsem obrazu pa ji je gorelo. Tudi mati Barba je bila srečna in z velikim dopadenjem je objemala hčerko. Boštjan — trezni mož, previdni mož — pa je bil videti manj zadovoljen; rekel pa ni nič.

Z Meto sva še enkrat nastopila. V gosli sem vrgel tako visok znesek, da se je samo ob sebi umelo, da velja naročeni ples izključno le nama. Na poti k skednju mi je razodela željo:

„Nekaj bi rada. Če plešeš, malo z noge ob tla udari! Tako je lepo!“

Ko sva plesala, je stalo ob strani vse polno gledalcev. Vsi so se v duhu udeleževali plesa. Danijel jekričal: „Suči jo!“ Jakopin pa: „Dobre volje, Janez!“

Meti so rože cvetele po obrazu in po vratu, posebno kadar sem med plesom udaril z ного ob tla, da se je vse zatreslo.

Po tem plesu je Boštjan plačal in odšli smo. Na poti proti Jelowemu brdu je Meta spregovorila:

„Strašno je bilo lepo!“

Boštjan pa je dostavil:

„Posavčevega pa zdaj že ne bo več k nam.“ Iz teh besed je odmevala tiha resignacija, tiha odpo ved nadam, katere je trezni in razsodni mož morda gojil v svojem srcu.

Pri materi pa ni dobil podpore. Barba je namreč vzkliknila: „Za tako surovino ne maram pri hiši!“ Njeno oko je z globoko ljubeznijo sledilo hčerki, ki je korakala ob moji strani ter zopet in zopet hitela: „Hudo je bilo lepo!“

Dan pozneje sem šel nekaj iskat v gorenjo hišo. Hodeč mimo čumnate, kjer je imela Meta svoje reči, vidim da je bila odprta njena skrinja. V predalu za obleko je bila razgrnila nad to kos belega papirja; in na tem papirju je ležalo

med nami v Argentini

Smrt Matija Lamovška in Miloša Stareta

Ko je bila ta številka naše revije že v tisku, sta nas za vedno zapustila duhovnik Matija Lamovšek (29. marca) in predsednik Narodnega odbora za Slovenijo advokat Miloš Stare (5. aprila). Članka o njunem življenju in delovanju bomo objavili v prihodnji številki DŽ.

Tombolske prireditve

Prve prireditve slovenske skupnosti v Velikem Buenos Airesu po končanih počitnicah so bile tombolske prireditve po krajevnih domovih. Po misijonski veletomboli v Baragovem misijonišču v Slovenski vasi v Lanusu, ki je bila v nedeljo 8. januarja, so bile omenjene prireditve na Slovenski pristavi v Castelarju (nedelja 4. marca), v Slomškovem domu

v Ramos Mejiji (nedelja 25. marca), v Našem domu v San Justu (nedelja 1. aprila) in v Slovenskem domu v Carapachayu (nedelja 8. aprila). Tombolske prireditve privabijo izredno veliko rojakov, ne samo iz okraja, ampak iz vseh slovenskih predelov Velikega Buenos Airesa. Glavni dobitek je bil povsod barvni televizijski sprejemnik, poleg njega pa je bilo povsod še več drugih lepih tombol, činkvinov in kvatern. Z udeležbo rojaki podprejo gmotno in moralno odbor vsakega doma pri njegovem vzdrževanju in izboljševanju, obenem jim pa pomenijo tovrstne prireditve ugodne priložnosti za prijateljsko srečanje in družabno življenje.

37. redni občni zbor ZS

V nedeljo 25. marca je imelo naše predstavniško društvo v Argentini Zedinjena Slovenija svoj 37. redni občni zbor. Po sv. maši, ki jo je daroval delegat msgr. Anton Orehar v cerkvi Marije Pomagaj za žive in umrle člane društva, so se udeleženci občnega zbora zbrali v zgornji dvorani Slovenske hiše. Vo-

---

moje srce z Gore; listek z napisom pa je bila Meta prav skrbno odstranila.

O moji starosti potemtakem Presečnikovo dekle ni bilo pričrpano.

dil ga je njegov predsednik arh. Jure Vombergar. Poročila o delovanju v pretekli poslovni dobi so podali odborniki: tajnik Emil Cof (v preteklem letu je umrlo 13 članov, 31. 12. 83. je imelo društvo 903 člane; upravni svet je imel v teku leta 7 rednih sej, izvršilni odbor 4 in medorganizacijski svet 5 sej; pisarna je uradovala od ponedeljka do petka od 16. do 20. ure, prav tako knjižnica), blagajnik Janez Čeč, prosvetni referent dr. Stane Žužek, mladinski referent Pavel Pleško, šolski referent France Vitrih, referent za dvojezične šole prof. Tine Vivod, tajnik Cof je prebral poročilo o Slovenskem srednješolskem tečaju ravn. Marka Bajuka v Slovenski hiši in o njegovi podružnici v Slovenski vasi. Po poročilu predsednika Vombergarja in pozitivni izjavi Tineta Selana v ime. nu nadzornega odbora ter slučajnostih se je ob 12,15 občni zbor končal.

Začetek slovenskih šol

V nedeljo 11. marca je bila v Slovenski hiši začetna prireditev slovenskih osnovnih sobotnih šol. Ob štirih popoldne je bila v cerkvi Marije Pomagaj začetna sv. maša. Msgr. Anton Orehar je v pridigi spodbujal, naj se po Jezusovem zgledu, ki se je na javno življenje pripravil z molitvijo in postom, pripravijo na novo šolsko leto tudi učenci, starši in učitelji pripravijo z molitvijo in prejemom zakramentov. Vsi smo potrebni božjega blagoslova. Učenci bodo tako lažje premagovali skušnjave in rasti v slovenskem znanju, v modrosti in milosti. Mašni napovedova-

lec je bil arh. Jure Vombergar, berili sta brali Alenka Godec in Maks Nošé, petje je vodila Kristina Jereb, pri harmoniju pa ga spremljala Marija Repovž. Vsaka šola se je udeležila sv. maše s svojo zastavo.

Prireditev v dvorani je vodil šolski referent ZS Franc Vitrih. Program je obsegal nagovor Marjane Marn, zborna deklamacijo Rožmanove šole v spomin škofa Gregorija Rožmana, nastop Baragove, Prešernove in Balantičeve šole ter dela udeležencev počitniške kolonije.

Pouk se je začel naslednjo soboto.

Srednješolski tečaj ravn. Marka Bajuka v Slovenski hiši je imel vpišovanje in začetno šolsko mašo v soboto 24. marca, začetek pouka pa naslednjo soboto.

Umrla duhovnika

Mario Černet

Župnik iz Žabnic in zavedni Slovenec Mario Černet je umrl 2. marca Tisti dan se je s svojim avtom peljal v Videm, kjer so mu zaradi obolelih ledvic trikrat na teden opravljali dializo, pa je med vožnjo trčil z nasproti vozečim tovornjakom. Zdravniki sodijo, da ga je med vožnjo zadela kap. — Černet je bil Beneški Slovenec, rojen 1916, bogoslovje je študiral v Vidmu in 1940 postal duhovnik. 1962 je postal župnik v Žabnicah pod Sv. Višarjami. V občutljivi dvojezični župniji se je izkazal moder voditelj in velikodušen duhovnik. Vestno je skrbel tudi za Višarje, božjo pot na stičišču treh narodnostnih skupin. Za poletne me-

sece je vedno preskrbel spovednike, ki so lahko sprejemali slovenske, italijanske in nemške romarje. Zaradi narodne zavednosti je imel s prejšnjim vodstvom videmske nadškofije večkrat težave, ravno tako je imel večkrat sitnosti tudi s civilnimi oblastmi.

Karel Esih

27. januarja 1984 je v ankaranski bolnišnici umrl 83-letni zlatomašnik Karel Esih, upokojeni župnik v Dvorih nad Izolo. Rodil se je 1901 v Trstu, kjer je bil 1925 posvečen v duhovnika. Po novi maši je nastopil službo župnijskega upravitelja v Dvorih (Kortah) nad Izolo in tam ostal vse do svoje smrti; po 1975 kot upokojenec. 1929 je prejel v soupravo župnijo Krkavče. Rad je pripravljал tridnevnice, duhovne obnove in ljudske misijone. Trudil se je za lepoto božje hiše, po značaju je bil izredno skromen in blag.

Vatikanska knjižnica

Ob svojih skromnih 44 hektarjih ozemlja je Vatikan vse bolj prisiljen iskati prostor pod zemljo. Na površini nima več kje postavljati novih stavb, zato so se nekatere ustanove umaknile pod zemljo. Tako se tudi Vatikanska knjižnica vse bolj širi pod Vatikanskim gričem, ki je že ves preprečen s podzemeljskimi hodniki.

7. februarja 84 je papež odprl 2. nova podzemeljska prostora; prvi meri 550 kvadratnih metrov in je razdeljen na 50 sob, v katerih bo

glavni katalog; drugi prostor meri 700 kvadratnih metrov in bo na 6 km polje hranil nad 70 tisoč najbolj dragocenih rokopisov, kodeksov in inkunabul. V ta prostor bo mogoče vstopiti samo s posebno dovolilnico prefekta vatikanske knjižnice. Stalna temperatura 18 stopinj in predpisana stopnja vlage bo pomagala obvarovati te najdragocenejše zaklade civilizacije in pomembne listine iz cerkvene zgodovine.

Vatikanska knjižnica hrani na svojih policah neizmerne zaklade, od umetniških slik do rokopisov in dragocenih knjig. Med listinami so pisma, ki so jih pisali Martin Luter, Galileo Galilei, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Voltaire, med njimi pa je tudi prošnja, ki jo je napisal angleški kralj Henrik 8., da bi papež razveljavil njegov zakon.

Prostore je Vatikanska knjižnica nujno potrebovala, saj vsako leto sprejme do tisoč metrov novih dokumentov. Večino denarja je dala nemška škofovska konferenca, v zameno pa bodo nekateri založniki dobili izključno pravico do ponatisa najbolj dragocenih vatikanskih kodeksov. Na ta način si apostolski sedež prizadeva, da bi ohranil kulturno in umetniško dediščino in z njo seznanil kar največ ljudi. Knjižnica je dostopna znanstvenikom z vsega sveta, njeno osnovno poslanstvo pa je služba resnici in lepoti.

V restavraciji čaka gost na natakcarja. Po eni uri brezuspešnega čakanja pusti na mizi listek: „Odšel sem jest.“

KJE JE KAJ

LETO 51

MAJ 1984

UVODNIK	Na božjo pot bomo šli	257
BOGOSLUŽNO LETO	Gospod je šel pred nami (St. Lenič, škof)	262
	Marija v bogoslužnem letu (Silvin Krajnc)	370
NAŠA VPRAŠANJA	Molitev — pogovor z Bogom (Alojzij Šuštar, nadškof)	265
	Svet dela in naloge Cerkve (Alojzij Šuštar, nadškof)	274
	Podoba dr. Rožmana iz časa pred koroškim plebiscitom	274
	Od doma (Francka Tomazin)	290
	Turki v Evropi (Po Inzkovi Zgodovini Slov.)	300
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Ladja, z mnogimi morji za sabo (A. Rebula)	283
	Zgodovina odrešenja po Jezusu (Tajništvo za nekristjane pri apostolskem sedežu) .	287
	Vatikanska knjižnica	319
ZA MLADINO	Adan in Eva na šoferskem izpitu (Ž. Kustič)	301
V DRUŽINI	Zakonca in otrok (Vital Vider)	304
	Nekaj misli o zakonu (Božidar Bajuk)	306
LEPOSLOVJE	Marija (Ljubka Šorli)	259
	Velikonočni odgovor; Smehlaj Vstajenja (Vladimir Kos)	260
	Luč je in Bog je (Ivan Cankar)	264
	Pred Marijo (Josip Murn-Aleksandrov) ...	264
	Na Bledu (Oton Župančič)	269
	Slikar Layer... (Silvin Sardenko)	277
	Življenje v večeru (Jože Krivec)	294
	Cvetje v jeseni (Ivan Tavčar)	309

AÑO 51

MAYO 1984

Uvoženo iz Slovenije: *M a l o z a š a l o . . .*

Uspelo nam je trg stabilizirati: pomanjkanje nekaterih izdelkov je redno.

— — —

Najtežje premaknemo tiste, ki se predsedajo iz fotelja v fotelj.

— — —

Težje napolnimo želodec kot pa glavo, ker je želodec izbirnejši.

— — —

Oglas. Popoldansko zaposlitev nudim obveščevalcu z nalogo sprotne obveščanja, kje dobiti kavo, meso, limone, žarnice, maslo, bencin in podobno.

— — —

Včasih je narod pripovedoval bajke, sedaj jih posluša.

— — —

Več kot je državnih mlinov, manj je moke.

— — —

Dobro je, da je naš gospodarski položaj slab. Vsak drugačen bo boljši.

— — —

Kljub ostrim ovinkom nekatere ne odnese iz fotelja.

— — —

Velike napake se zmanjšajo z gledanjem skozi prste.

— — —

Dovolj smo se zibali s prikimavanjem!

— — —

Kave ni, ampak lahko jo kupite za devize. — Masla ni, ampak lahko ga kupite za devize. — Kurilnega olja ni, ampak ga lahko kupite za devize.

Svojo fotografijo je poslala Klubu osamljenih src. Vrnili so ji jo s pripombo, da tako osamljeni spet niso.

— — —

Na stopnišču sreča šef tajnico, ki v službi stalno zamuja. Pogleda na uro in ji pravi: „To je pa rekord! Še nikdar niste prišli prepozno tako zgodaj!“

— — —

„Z rentgenom so mi preiskali glavo, pa niso našli ničesar!“

„Ali si pričakoval kaj drugega?“

— — —

Lekarnar stranki: „Tole zdravilo vam verjetno ne bo nič pomagalo, je pa zato dobro, ker nima nobenih stranskih učinkov.“

— — —

Po praznovanju se vračata zakonca domov. Ona njemu: „Kakšne si spet klatil! Upajmo, da ni nihče opazil, da nisi pijan.“

— — —

Tečež misli, da je ves svet proti njemu — in tudi je.

— — —

„Palir,“ pravi lastnik novogradnje, „vsi zidovi so nekam poševni, zgrbani in vzbočeni.“

„Ja. Gradbeni načrt je bil zmečkan.“

— — —

„Ali je tvoj oče res rekel, da se boš poročila z idiotom?“

„Res.“

„Mu bom že pokazal, da se moti.“

„Kaj me misliš pustiti?“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKI VERSKI MESEČNIK

Izdaja ga konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik: msgr. Anton Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Rev. Julij Slapsak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA. Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Treeview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za leto 1984 \$a 750.—. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Antonio Orehar, Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa eslovena. Editor y director: mons. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

